

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

**Možnosti zapojení osob ve výkonu trestu skrze nestátní neziskové organizace
při řešení mimořádných událostí v Libereckém kraji**

**Integration Options for Imprisoned Persons through Nongovernmental
Organizations in dealing with Emergencies in the Liberec Region**

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: Mgr. Michaela Hájková

Jaroslav Kovář

Kladno, květen 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Možnosti zapojení osob ve výkonu trestu skrze nestátní neziskové organizace při řešení mimořádných událostí v Libereckém kraji** vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 18.05.2017

.....

podpis

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Michaele Hájkové za odborné vedení mé diplomové práce, za vstřícnost, podnětné rady a připomínky, ochotu a věnovaný čas.

Dále chci poděkovat celé své rodině za trpělivost, kterou se mnou měli při zpracování této diplomové práce.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je analyzovat možnost zapojení osob ve výkonu trestu prostřednictvím nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí v rámci České republiky, s větším důrazem na Liberecký kraj. V teoretické části je v jednotlivých kapitolách popsán současný stav problematiky, zejména legislativní rámec vězeňské a probační služby, výkonu trestu odnětí svobody, integrovaného záchranného systému, mimořádných událostí, postavení státních a nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí. Také se zabývá fungováním několika nevládních neziskových organizací, zaměřených na reintegraci osob během a po výkonu trestu.

Praktická část vycházela z kvalitativního výzkumu, provedeného v nestátních neziskových organizacích, zaměřených na reintegraci osob po výkonu trestu. Formou řízených rozhovorů, zaznamenaných do dotazníků byly zjišťovány informace o dosavadních výsledcích práce, o současných nedostatcích, o organizační struktuře a kompetencích zapojených osob. Výsledky jsou shrnuty v situační analýze SWOT. Zároveň byly porovnány dva sociální podniky, Terapoint, s.r.o. a LIGA, o.p.s. – Zelená dílna. V dalších kapitolách se práce věnuje fungování integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí, jak na celostátní úrovni, tak v rámci Libereckého kraje. Na konci diplomové práce jsou v přílohové části uvedeny výsledky z rozhovorů s nestátními neziskovými organizacemi, které se v České republice zaměřují na reintegraci osob.

Klíčová slova

Neziskové organizace; mimořádná událost; výkonu trestu odnětí svobody; sociální podniky; reintegrace osob.

Abstract

The aim of this diploma thesis is to analyze the possibility of involvement of persons in custody through non-governmental non-profit organizations in dealing with emergencies within the Czech Republic, with a greater emphasis on the Liberec region. The theoretical part describes the current status of the issue, especially the legislative framework of Prison Service and Probation Service, execution of imprisonment, integrated rescue system and of emergencies. Another chapter shows the position of state and non-state non-profit organizations in solving emergencies. It also deals with the functioning of several non-governmental non-profit organizations aimed at the reintegration of people during and after the imprisonment.

The practical part was based on qualitative research carried out in non-governmental non-profit organizations focused on the reintegration of persons after the imprisonment. Information on past work results, current deficiencies, organizational structure and competencies of the persons involved were identified by questionnaire survey. The results are summarized in SWOT situational analysis. At the same time, two social enterprises, Terapoint Ltd. and LIGA, Community interest society – Green workshop, were compared. In the next chapters, the thesis deals with the functioning of the integrated rescue system in dealing with emergencies, both at the national level and within the Liberec region. The questionnaires filled by the non-governmental non-profit organizations focused on the reintegration of people during and after the imprisonment in the Czech Republic, are enclosed at the end of the diploma thesis.

Keywords

Nonprofit organizations; extraordinary event; Execution of imprisonment; Social enterprises; Reintegration of persons.

Obsah

1	Úvod.....	10
1.1	Rešerše zdrojů	10
2	Současný stav.....	13
2.1	Vězeňská služba	13
2.2	Probační a mediační služba	15
2.3	Výkon trestu odnětí svobody.....	17
2.3.1	Penitenciární péče	18
2.3.2	Postpenitenciární péče.....	19
2.4	Postavení nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí	20
2.4.1	Právní formy nestátních neziskových organizací.....	20
2.4.2	Mimořádné události a integrovaný záchranný systém	24
2.5	Nejdůležitější nestátní neziskové organizace zaměřené na reintegraci osob po výkonu trestu.....	26
2.5.1	RUBIKON Centrum.....	26
2.5.2	Centrum podpory podnikání Praha	27
2.5.3	Nová šance	29
2.5.4	Občanské sdružení Za branou	31
2.5.5	Liga vězňů	32
2.6	Sociální podniky zaměstnávající osoby po výkonu trestu.....	33
2.6.1	Terapoint	35
2.7	Dobrovolnictví.....	36
2.7.1	Rada vlády.....	37
2.7.2	Akreditace	38
2.8	Integrovaný záchranný systém a řešení krizových situací	39
2.8.1	Právní základ a složky integrovaného záchranného systému	39
2.8.2	Úkoly ministerstev a ústředních správních úřadů	40

2.8.3	Hasičský záchranný sbor a Armáda České republiky	43
2.8.4	Struktura krizového řízení	44
2.8.5	Bezpečnostní rada státu	48
2.8.6	Ústřední krizový štáb	53
2.8.7	Kraje a obce	54
2.8.8	Nestátní neziskové organizace	56
2.9	Řešení mimořádných událostí v Libereckém kraji	57
3	Cíl práce	61
4	Metodika	61
5	Výsledky	64
5.1	Terapoint, s.r.o.	67
5.2	LIGA, o.p.s. – Zelená dílna	68
6	Diskuze	67
7	Závěr	71
8	Seznam použitých zkratk	73
9	Seznam použité literatury	74
10	Seznam použitých obrázků	81
11	Seznam příloh	82

1 ÚVOD

Téma jsem si vybral, jelikož problematikou reintegrace a následného zaměstnávání osob po výkonu trestu se zabývám již osm let. Spatřuji v tom možnost být u zrodu systému, který může jednou v našem státě plně fungovat a pomáhat minimalizovat recidivu u určitého procenta osob, vycházejících z výkonu trestu.

Také je potřeba zmínit nutnost pomáhat této cílové skupině, jelikož drtivá většina občanů ji odsouvá na okraj společnosti na základě tvrzení, že si za to může sama. Do určité míry je samozřejmě toto pravdou, ale na druhé straně je nutné mít na mysli, že dnes může každý dostat do podobné situace. Vyjít na svobodu po odpykání trestu a začínat od nuly opravdu není jednoduchá záležitost. V této oblasti je nepostradatelná pomoc ze strany neziskových organizací, charit, nadací a jednotlivců, kteří dokáží dát novou šanci těmto lidem a zajistit jim základní potřeby pro život. Bez této pomoci ve většině případů končí zpět ve věznici a bohužel ve finále to stojí větší peníze nás daňové poplatníky, než když investujeme prostředky do jedince na startu nové šance.

Dále mě k tomuto tématu vedla práce na Ministerstvu spravedlnosti, kde jsem se dostal do kontaktu s probačními úředníky, se zástupci Vězeňské služby a zástupci Úřadů práce, kteří neustále hledají systém a nástroje, jak efektivně pracovat s touto cílovou skupinou po výkonu trestu.

V neposlední řadě se dostávám do kontaktu se zaměstnavateli, kteří v dnešní době poukazují na velice špatnou situaci v oblasti shánění nových pracovníků. Zde vidím prostor pro rozvíjení spolupráce se soukromým sektorem a pomocí osvěty a jednotlivých workshopů jim ukázat, že jejich nový zaměstnanec (spolehlivý atd.) může vzejít z osoby, která se určitou dobu nacházela ve výkonu trestu.

1.1 Rešerše zdrojů

Nejdůležitějšími primárními zdroji pro diplomovou práci byly zákony a další právní předpisy platné v České republice. Řadí se k nim především z. č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky; ú. z. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky; z. č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody; z. č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému společně s vyhláškou Ministerstva vnitra 328/2001 Sb.; z. č. 240/2000

Sb. o krizovém řízení, včetně nařízení vlády 462/2000 Sb.; z. č. 257/2000 Sb. o Probační a mediační službě; z. č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě; z. č. 89/2012 Sb. občanský zákoník; z. č. 90/2012 Sb. o obchodních společnostech a družstvech; z. č. 320/2015 Sb. O Hasičském záchranném sboru České republiky; Statut Rady vlády pro nestátní neziskové organizace; Statut Ústředního krizového štábu a Usnesení vlády České republiky č. 544 o Statutu Bezpečnostní rady státu a o statutech stálých pracovních výborů Bezpečnostní rady státu.

Pro teoretickou část diplomové práce jsou důležité také odborné knihy a studie, které se zabývají obdobnou tematikou. Autorky *Manuálu reintegračního programu*, Veronika Šauerová a Helena Slavíková, se ve své studii zabývaly postupy reintegračního programu, zkušenostmi a výstupy realizovaných aktivit a úskalími, na které se v průběhu realizace projektu narazilo, zároveň navrhly možná doporučení pro další aktivity připravované v rámci České republiky pro osoby, které se chystají na návrat do společnosti po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. [44] Dalším zdrojem pro tematiku resocializace vězňů je studie Evy Biedermannové a Michala Petruse. [35] Vězeňstvím jako celkem se zabývá *Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015*, [41] kniha Vladimíra Mařádka [31] a diplomová práce Marie Staré [43]. Další informace pro kapitoly o výkonu trestu odnětí svobody, vězeňské a probační službě jsem čerpal z internetových stránek Vězeňské služby České republiky a Probační a mediační služby České republiky.

Tematikou dobrovolnictví a nestátními neziskovými organizacemi se zabývá sborník kolektivu autorů pod vedením Jakuba Dostála a Jany Soukupové. Jedná se o soubor textů z přednášek odborníků z praxe, které byly předneseny v rámci workshopu a semináře projektu CZ.1.07/2.4.00/17.0040 Protipovodňového vzdělávacího a výzkumného centra. Jejich cílem bylo objasnit role nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí, ukázat ekonomické aspekty jejich participace a identifikovat případné limity a budoucí výzvy v dané oblasti. [28] Na úrovni Jihočeského kraje se obdobnou tematikou zabývá studie kolektivu autorů pod vedením Štěpána Kavana a Jakuba Dostála. [30].

Pro vypracování témat, spojených s integrovaným záchranným systémem byly kromě platných právních předpisů důležité publikace *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*, [32] *Integrovaný záchranný systém*, [33] *Integrovaný záchranný systém a řešení krizových situací*. [39] Pro fungování v rámci Libereckého kraje se staly stěžejními informace především ze stránek Hasičského záchranného sboru Libereckého kraje.

Pro popis jednotlivých nestátních neziskových organizací a komparaci dvou z nich byly nejdůležitějším zdrojem informací jejich webové stránky, především části, zabývající se cíli jejich činnosti, popisy programů, do kterých byly a jsou zapojeny, a zveřejněné výroční zprávy. Bohužel, výroční zprávy za rok 2016 nebyly v době psaní diplomové práce (leden až duben 2017) k dispozici.

Protože téma práce je zaměřeno na Českou republiku, s větším důrazem na Liberecký kraj, nebyly pro vypracování diplomové práce významné zahraniční zdroje. Samozřejmě se touto otázkou zabývají i jinde. Možnostmi reintegrace vězňů do společnosti se zabývá i Organizace spojených národů, která vydává studie s tímto tématem. [36] Možnostmi probační a mediační služby se zabývá Confederation of European Probation, která zveřejňuje studie ohledně jednotlivých evropských států. [51] Například ve Švýcarsku se reintegrací zabývá Amt für Justizvollzug [47] a v Irsku Irish prison Service. [77]

2 SOUČASNÝ STAV

Rozhodující roli při reintegraci hraje i to, co odsouzený dělá ve výkonu trestu. V tomto ohledu je nezastupitelná role vězeňské služby. Jedním ze základních prvků reintegrace je přitom vzdělávání odsouzených. Vězeňská služba [VS] sama, nebo ve spolupráci s jinými subjekty, zajišťuje odsouzeným všechny typy vzdělání – základní, vyučení v oboru, středoškolské a dokonce i vysokoškolské vzdělání. Její činnost se řídí Zákonem o Vězeňské službě a justiční správě České republiky. [3]

2.1 Vězeňská služba

Mezi hlavní cíle a poslání vězeňské služby stanovené v § 2 patří zajištění výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody, správa věznic a detenčních ústavů, zajištění pořádku a bezpečnosti v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva spravedlnosti a v neposlední řadě zajištění eskorty vězněných osob. K dalším úkolům patří výzkum v oboru penologie, jehož výsledky aplikuje v praxi.

V České republice je celkem 35 věznic různých typů (s dohledem, s dozorem, s ostrahou a se zvýšenou ostrahou), ve kterých se více než 11 tisíc zaměstnanců stará o osoby ve výkonu trestu odnětí svobody. Do reintegračního programu se zapojilo celkem pět věznic: Oráčov, Kynšperk nad Ohří, Ostrov, Stráž pod Ralskem a Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava. [44]

Vězeňská služba hraje v reintegračním programu zcela nepostradatelnou roli, protože se stará o prostředí, ve kterém tráví odsouzené osoby veškerý svůj čas. Vězeňská služba má zájem na sociální pomoci odsouzeným, protože se po jejich úspěšné reintegraci do společnosti značně sníží riziko jejich opětovného návratu do věznice. Vzhledem k přeplněnosti českých věznic je tato podpora prakticky nezbytná. Častým problémem věznic je nedostatek vyhovujících prostor a personálu, jak pro vzdělávání, tak především pro zaměstnávání odsouzených. [44]

Vězeňská služba ke své činnosti uvádí: „Zacházení s odsouzenými vychází z principů restorativní justice, jejímž cílem je dosáhnout toho, aby si pachatel uvědomil odpovědnost za své činy, snažil se o napravení jejich důsledků a po vykonání trestu se začlenil do společnosti jako řádný občan respektující právní normy.

Výkon trestu tak zahrnuje programy zacházení, pracovní aktivity, speciálně-výchovné aktivity, vzdělávání, zájmovou činnost a trénink utváření vnějších vztahů. Součástí programů jsou arteterapie, psychoterapie, psychorelaxační techniky, právní a sociální poradenství, protidrogová poradna a komunitní setkání.“ [88]

Jednotlivé věznice mají také určitou autonomii v rozhodování a mohou svoje aktivity rozšiřovat i bez centralizovaného vedení. Příkladem mohou být věznice Příbram, Horní Slavkov, Nové Sedlo, Heřmanice a vazební věznice Praha Pankrác. Ty spolupracovaly či spolupracují s neziskovou organizací Centrum podpory podnikání Praha, o. p. s. (CPPP) na reintegračních projektech, hrazených z prostředků EU. To spočívalo mimo jiné v tom, že přímo ve věznicích proběhly kurzy kovovýroby a dřevovýroby pro odsouzené.

Důležitou součástí reintegrace odsouzených je samozřejmě jejich zaměstnávání. Práce vězňům umožňuje smysluplné trávení času ve výkonu trestu a zároveň mimo faktoru snahy o reintegraci nelze opominout, že z odměny za odvedenou práci mohou odsouzení hradit náklady, spojené s výkonem trestu a pohledávky – převážně ty, které vznikly například v souvislosti s jejich trestnou činností. [90] Celkové náklady se v současnosti pohybují kolem 1 200 Kč na jednoho vězně a den. Z této částky ale odsouzení hradí jen část, maximálně do výše 1 500 Kč měsíčně. [90]

Práce odsouzených je ošetřena Zákonem o výkonu trestu odnětí svobody. [9] V § 28 zákona je přímo uvedeno: „Odsouzený ve výkonu trestu je povinen dodržovat stanovený pořádek a kázeň, plnit pokyny a příkazy zaměstnanců Vězeňské služby, pracovat, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce.“ A podle § 30 „K zaměstnávání odsouzeného u jiného subjektu, jehož zřizovatelem nebo většinovým vlastníkem není stát, je třeba jeho (tj. odsouzeného) předchozího písemného souhlasu.“

Zaměstnanost odsouzených, do které se počítají i vzdělávací a terapeutické programy, se dle údajů Vězeňské služby v současnosti pohybuje kolem 70 procent. [90]

Vězeňské službě ztěžují činnost chronické problémy českého vězeňství, jako jsou drogy nebo dlouhodobá přeplněnost věznic. „Přeplněnost ovlivňuje celkovou kvalitu života ve vězení, má za důsledek stísněné, mnohdy nehygienické ubytování, zvyšuje se s ní napětí a

výskyt násilného jednání. Má dopad také na uskutečňování aktivit mimo celu. Do značné míry je jejím důsledkem také ztížená kontrola vězeňskou službou. [43]

2.2 Probační a mediační služba

Druhou institucí, zabývající se nějakými formami reintegrace, je Probační a mediační služba ČR, která usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného konfliktů, spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality. [70] Její úkoly, činnosti a postavení jsou určeny Zákonem o probační a mediační službě. [13]

Podle § 2 odst. 1 se probací „pro účely tohoto zákona rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným (dále jen, obviněný), kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody, včetně uložených povinností a omezení, sledování chování odsouzeného ve zkušební době podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, dále individuální pomoc obviněnému a působení na něj, aby vedl řádný život, vyhověl soudem nebo státním zástupcem uloženým podmínkám, a tím došlo k obnově narušených právních i společenských vztahů.“

A v § 2 odst. 2 se mediací rozumí „mimosoudní zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným a činnost směřující k urovnání konfliktního stavu vykonávaná v souvislosti s trestním řízením. Mediací lze provádět jen s výslovným souhlasem obviněného a poškozeného.“

„Probační a mediační služba ČR (PMS) představuje poměrně novou instituci na poli trestní politiky, vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Vyváženým propojením obou se vytváří nová multidisciplinární profese v systému trestní justice.“ [70] Její činnost především vymezuje § 4 Zákona o probační a mediační službě a následně § 5 a 5 a se zabývají součinností Probační a mediační služby se státními orgány a dalšími institucemi.

Probační a mediační služba je od 1. ledna 2009 členem jediné mezinárodní organizace: Evropské organizace pro probaci (CEP – Conférence Permanente Européenne de la Probation). Tato mezinárodní nevládní organizace sdružuje evropské probační služby

a další organizace, které se věnují probaci, mediaci a sociální práci v trestní justici. V současnosti jejími členy je více než 60 institucí na vládní i nevládní úrovni, včetně ministerstev spravedlnosti v případě, že je probační služba přímo začleněna do jejich organizační struktury. Jedná se o jedinou organizaci svého druhu, zaměřenou na oblast probace, v Evropě. [91]

Cíle jsou:

- Integrace pachatele;
- Participace poškozeného;
- Ochrana společnosti. [49]

Jako jeden z prostředků pro dosažení vytčených cílů je třeba snižovat zadluženost pachatelů formou poskytování základního dluhového poradenství, cíleně prováděného jako standardní součást probační činnosti, vč. Rozvoje strategické spolupráce s příslušnými státními a nestátními subjekty umožňující zaměstnávání pachatelů, díky čemuž si vytvoří, případně obnoví pracovní návyky. [82]

Probační a mediační služba má díky členství v CEP možnost účastnit se intenzivní vzájemné spolupráce mezi členskými zeměmi v rámci různých projektů a akcí. Může rozvíjet mezinárodní spolupráci na širší úrovni a současně má možnost sdílet důležité know-how a příklady z praxe. Zároveň dochází k posílení vlivu České republiky v oblasti probace, mediace a sociální práce v trestní justici. [91]

Ve své režii přitom organizuje a plánuje reintegrační programy. Především se jedná o projekt řady „Na správnou cestu“, první byl spuštěn v roce 2012 a druhý má probíhat až do 30. dubna 2020. Jedním z cílů je rozvoj multidisciplinární spolupráce v oblasti práce s ohroženou mládeží a zavedení nového programu krátkodobého zaměstnání mladistvých pachatelů. [91]

Další projekt pod názvem „Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti“ zajistil pro 100 odsouzených 20 tréninkových kurzů v rámci programu „Získej zaměstnání“. Součástí projektu byla také odborná aktivita v oblasti sanace dluhů. [91]

2.3 Výkon trestu odnětí svobody

V současnosti se výkon trestu odnětí svobody řídí Zákonem o výkonu trestu odnětí svobody, [9] který ve svém § 1 odst. 2 vytyčuje účel trestu:

„Účelem výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „trest“) je prostředky stanovenými tímto zákonem působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování a vedli po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem, chránit společnost před pachateli trestných činů a zabránit jim v dalším páchání trestné činnosti.“

Dále v § 2 odst. 1 a 2 určuje hlavní zásady výkonu trestu:

„Trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody; tím však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti.“

S odsouzenými ve výkonu trestu se musí jednat tak, aby bylo zachováno jejich zdraví, a pokud to doba výkonu trestu umožní, podporovaly se takové postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem.“

Střežení odsouzených, dozor nad nimi, metody zacházení a stanovené podmínky výkonu trestu zajišťuje Vězeňská služba České republiky. Její povinnosti a oprávnění jsou určeny Zákonem o Vězeňské službě a justiční správě České republiky. [3]

Ze zákonem vytčeného účelu trestu je zřejmá potřeba pečlivě rozlišovat mezi „trestem“ a „převýchovou“. Problematikou trestu je penologie. Termín vznikl spojením dvou slov: latinského poena (trest) a řeckého logos (nauka). Penologie využívá poznatků z mnoha dalších vědních oborů, zejména kriminologie, trestní právo, penitenciární pedagogika, psychologie, sociální práce, sociologie a psychiatrie. Jedna z definic zní: „Penologie je věda o trestu a trestání, která se zabývá jejich účinky z hlediska volby adekvátního působení – zacházení s pachatelem trestného činu, aby nedocházelo k opakování trestného činu“ [27]

Převýchovou se zabývá penitenciaristika. Pojem pochází z latinského slova poenitentia, značící lítost, změnu mínění nebo nápravu. Jedná se tedy o „nauku o výkonu a účinnosti trestu odnětí svobody z hlediska obecných a zvláštních podmínek a zejména použitých

metod, forem a prostředků nápravně výchovné činnosti podle stupně dosažené nápravy u jednotlivých kategorií odsouzených. Vychází z poznatků vědních oborů aplikovaných na podmínky vězeňství, především z penitenciární psychologie, pedagogiky, sociologie a práva.“ [46]

Trest odnětí svobody má tedy plnit řadu funkcí, například funkce vyrovnávací na ose oběť – pachatel, odstrašující, nebo solidarizace či izolace. Penitární funkce pak patří k těm klíčovým, „jde o základní funkci v moderní penologii. Klade si za cíl vězně změnit pozitivním způsobem (napravit, resocializovat či reintegrovat).“ [31]

2.3.1 Penitenciární péče

Programy zacházení s vězni spadají do penitenciární péče a mají především za cíl připravit vězně na život za branami věznice. Ovšem i současná oficiální *Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015* [41] konstatuje, že v této oblasti je co zlepšovat.

Koncepce uvádí, že je nutné „aktualizovat a přizpůsobit programy podle jednotlivých oblastí... tak, aby logicky navazovaly na systém hodnocení rizik a potřeb... dosavadní strukturu programů [je nutné] rozšířit o skupinu standardizovaných programů orientovaných nejen na eliminaci konkrétních rizik spojených s páčáním některých druhů trestné činnosti (např. program prevence xenofobie, národnostní či etnické nesnášenlivosti, program k problematice domácího násilí), ale i další programy zaměřené např. na první dny po propuštění.“ [41]

Vedle synchronizace jednotlivých programů je právě příprava na první dny po propuštění z věznice Achillovou patou českého vězeňství. V každé věznici existuje sice tzv. Výstupní oddělení, ale jejich kvalita se u jednotlivých vězeňských zařízení velmi liší. Závisí především na personálním potenciálu a limitech dané věznice. Spíše, než o pochybení na straně vedení věznic se však jedná o slabinu celkového vězeňského a následně i sociálního systému u nás.

Hlavním nástrojem resocializace vězňů uvnitř věznice jsou výše zmíněné programy zacházení. Jejich realizaci ukládá Zákon o výkonu trestu odnětí svobody. Vedle povinností, jako je jednání s odsouzeným tak, aby mu prostředí věznice nezhoršila zdraví, ukládá také povinnost připravit odsouzeného na návrat do společnosti a umožnit mu vést po propuštění soběstačný život. Program zacházení se dělí v současnosti na následující aktivity:

- Pracovní aktivity
- Vzdělávací aktivity
- Speciální výchovné aktivity
- Zájmové aktivity
- Oblast utváření vnějších vztahů

Nás v tuto chvíli ve vztahu k reintegračnímu programu zajímají hlavně pracovní aktivity, jelikož jejich cílem je „vytvoření pracovních návyků u těch odsouzených, kteří si je doposud nevytvořili a současně uchování návyků u odsouzených, kteří před výkonem trestu pracovali.“ [35] Přesně tyto jmenované vlastnosti se snaží u odsouzených posilovat i reintegrační program. Nepřímo tak pracovní aktivity přispívají rovněž k menší recidivě pachatelů. Že mají podobné programy smysl (přestože výsledky neohromí) ostatně konstatuje i zpráva britských autorů, zmiňovaná v úvodu, která tvrdí, že „vzorec [zjištění z výzkumu] typicky ukazuje na to, že ti, kteří program dokončili, si vedou lépe než ti, kteří se nezapojili...“ [38]. Přesto i sami autoři dodávají, že nevycházeli z nejrepresentativnějších výzkumů.

2.3.2 Postpenitenciární péče

Jestliže je příprava na první dny po propuštění odsouzených Achillovou patou českého vězeňství, tak postpenitenciární péče je jejím zbožným přáním. Přestože Vězeňské službě žádná povinnost péče o odsouzené po propuštění nevyplývá, mají sami věznice na sociální pomoci vně vězeňského zařízení zájem, jelikož se po úspěšné reintegraci bývalého vězně do společnosti značně minimalizuje riziko jeho opětovného návratu do věznice. A s přihlédnutím k problému přeplněnosti českých věznic je zřejmý i důvod vzrůstajícího zájmu vedení věznic na vyřešení tohoto problému. Vůli k zapojení se do postpenitenciární péče vyjádřila Vězeňská služba i ve své Koncepci rozvoje českého vězeňství. [41]

Současnou sociální politikou státu není oficiálně deklarováno zajištění postpenitenciární péče pro osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody. Tuto činnost musí víceméně suplovat neziskové, humanitární organizace nebo občanská sdružení. Právě tyto organizace se stávají iniciátorem nastavení následné péče o osoby po skončení výkonu trestu odnětí svobody a jejich začlenění do společnosti. Nejde ovšem jen o rozšiřování nabídky práce s klienty ve věznicích ve formě vzdělávacích kurzů, ale především je třeba se zaměřit na profesní vzdělávání v návaznosti na aktuální i budoucí poptávku pracovního trhu. Toto

vzdělávání, resp. Absolvování kurzů v návaznosti na potřeby trhu, by mělo mít relevantní hodnotu (certifikaci), aby na ně bylo hleděno jako na rovnocenné vzdělání, nebo rekvalifikace.

2.4 Postavení nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí

2.4.1 Právní formy nestátních neziskových organizací

V Evropě se stále více uznává význam třetího sektoru, který se odlišuje od veřejného a soukromého ziskového sektoru a tvoří spolu s nimi smíšenou ekonomiku. Tento sektor nabývá rovněž ekonomický význam z hlediska zaměstnanosti, nabídky služeb a zboží. Společnost tak lze obrazně vyjádřit jako veřejný sektor (stát), ziskový sektor (trh) a třetí sektor (neziskový sektor, sociální ekonomika). [29]

Nestátní neziskové organizace se pohybují v soukromém sektoru a nejsou zřizovány státem. Každý občan má podle Listiny základních práv a svobod [5] právo na založení nestátní neziskové organizace, pokud splní všechny podmínky, dané příslušným zákonem. Hlavním důvodem pro její založení není dosažení zisku, ale schopnost naplňovat poslání organizace. Nestátní neziskové organizace působí v mnoha oblastech. Pro naše účely jsou nejdůležitější ty, které se zapojují do řešení mimořádných událostí a krizových situací.

„Třetí sektor je spojen s organizacemi vytvořenými občany, které nemají za cíl vládnout ostatním lidem a které užívají příjmy pro realizaci plnění vlastního poslání. Tyto organizace doplňují nabídku veřejných statků a mnohdy nahrazují veřejný sektor i soukromý ziskový sektor. Nejčastěji užívaná definice, kterou by organizace měly naplňovat, aby je bylo možné považovat za součást třetího sektoru, určuje pět základních znaků: organizovanost, soukromý charakter, nezávislost na státu, zásada nerozdělování zisku, samosprávnost a dobrovolnost.“ [30]

Od ledna 2014 se nestátní neziskové organizace řídí novým Občanským zákoníkem [21] a Zákonem o obchodních korporacích. [22] Neziskové organizace nevytvářejí zisk k přerozdělení mezi své vlastníky, správce nebo zakladatele. Zisk mohou vytvořit, ale musí jej vložit zpět do rozvoje organizace a plnění jejího poslání.

Nejčastější forma nestátních neziskových organizací – občanská sdružení, přestala od 1. ledna 2014 existovat (Zákon o sdružování občanů byl zrušen), [2] místo nich zavádí nový Občanský zákoník právní formu „zapsaný spolek“ (zkratka z. s.). Dosavadní občanská sdružení mají tři roky na to, aby uvedla své základní dokumenty i způsoby fungování do souladu s novou právní úpravou. Pokud nebudou schopny nové úpravě vyhovět, mají též možnost transformace na další nové formy ústavů nebo sociálních družstev. [64]

Nová právní úprava ústavů obsažená v § 402 a násl. Občanském zákoníku také nahrazuje Zákon o obecně prospěšných společnostech [6]. Místo obecně prospěšných organizací mohou vznikat tzv. „zapsané ústavy“ (zkratka z. ú.). Obecně prospěšné společnosti, existující před rokem 2014 se však nemusí rušit a mohou i nadále fungovat podle uvedeného zrušeného zákona. Nicméně i ony se musí transformovat. Kromě ústavu se nabízí ještě možnost, aby se staly sociálními družstvy dle § 758 a násl. Zákona o obchodních korporacích. Tato družstva, fungující na neziskových principech (nedochází v nich např. ke zhodnocování vkladů) by měla sloužit především za účelem sociální a pracovní integrace znevýhodněných osob. [64]

V České republice existují následující typy neziskových organizací:

- spolky;
- obecně prospěšné společnosti;
- ústavy;
- nadace;
- nadační fondy;
- sociální družstva;
- evidované právnické osoby (církevní neziskové organizace).

Spolek dle § 214 Občanského zákoníku mohou založit „alespoň tři osoby vedené společným zájmem mohou založit k jeho naplňování spolek jako samosprávný a dobrovolný svazek členů a spolčovat se v něm.“ [21] Následující ustanovení zákona určují další práva a povinnosti spolků: Ke členství a na účasti při činnostech spolků nesmí být nikdo nucen. Hlavní činností spolku je uspokojování a ochrana těch zájmů, kvůli kterým byl spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže. Název spolku nesmí být zaměnitelný s názvem jiné právnické osoby. Dále

je třeba určit orgány spolku a účel spolku, který vyplývá z hlavních důvodů a poslání, kvůli kterému se spolek zakládá.

Obecně prospěšné společnosti, jak bylo výše uvedeno, řešil Zákon o obecně prospěšných společnostech, který byl k 1. lednu 2014 nahrazen novým Občanským zákoníkem. Proto již nelze zakládat nové, stávající se mohou rozhodnout, zda se budou nadále řídit původním zákonem, nebo se přemění na některý z nových typů organizací. Obecně prospěšná společnost je právnickou osobou, která poskytuje veřejnosti prospěšné služby. Mohou ji založit fyzické i právnické osoby. Zisk společnosti nesmí využít ve svůj prospěch žádný člen a musí se použít pro cíle, pro jejichž naplňování obecně prospěšná společnost vznikla. Název obecně prospěšné společnosti musí obsahovat označení obecně prospěšná společnost nebo zkratku o. p. s. [6]

Ústav je dle § 402 Občanského zákoníku „právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.“ [21] Také ústav může použít zisk pouze k podpoře činnosti, pro niž byl založen, a k úhradě nákladů na vlastní správu. Ústav vzniká zápisem do veřejného rejstříku.

Nadace a nadační fondy patří mezi typ právnických osob nazývané fundace – právnické osoby, jejichž základem je majetek. Nadace upravuje § 306 a násl. Občanského zákoníku, nadační fondy § 394 a násl. Občanského zákoníku. [21]

„Cílem nadací je dávat peníze tam, kde je to potřeba. Nadace svými financemi pomáhají v nejrůznějších oblastech lidských aktivit. Podporují např. péči o staré lidi, postižené děti, podílejí se na záchraně kulturních památek, ochraně životního prostředí a pomáhají v mnoha dalších potřebných oblastech. Cílem nadací není přímá péče o klienty či poskytování služeb, nýbrž finanční podpora a propagace dobrých věcí. Za tímto účelem shromažďují peníze a též budují a spravují své nadační jmění.“ [50]

Mezi nadacemi a nadačními fondy existují rozdíly, které zde v bodech uvádím:

Nadace

- může být založena k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu;
- při neschopnosti naplňování svého účelu, může být nahrazena obdobným účelem (v případě nezměnitelného účelu v nadační listině vstoupí nadace do likvidace);
- název musí obsahovat slovo „nadace“;
- majetek tvoří nadační jistina;
- při dosažení účelu nadace, pro který byla založena, je zrušena a správní rada zvolí likvidátora;
- před vznikem je vkladová povinnost ve výši alespoň 500 000 Kč. [62]

Nadační fond

- zakládá se ke společenskému nebo hospodářskému účelu, avšak je považován za útvar dočasného charakteru;
- název musí obsahovat slova „nadační fond“;
- nevytváří nadační jistinu, nadační kapitál;
- při neschopnosti naplňování svého účelu rozhoduje o zrušení s likvidací správní rada (případně soud);
- neexistuje vkladová povinnost. [63]

Sociálním družstvem se dle § 758 Zákona o obchodních korporacích rozumí „družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti, směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.“ [22] Musí se zároveň řídit obecnými ustanoveními o družstvech dle § 552 a násl. Výhodou sociálního družstva je možnost vytváření zisku. Po doplnění rezervního, případně jiných fondů tvořených ze zisku, byly-li zřízeny, je až 33 % disponibilního zisku možno rozdělit mezi členy družstva (§ 766).

Evidované právnické osoby (církvní neziskové organizace) upravuje Zákon o církvích a náboženských společnostech, který je v § 3 charakterizuje jako „dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry,

založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování, duchovní služby a případně obecně prospěšné činnosti.“ [16] Registr církevních právnických osob vede Ministerstvo kultury České republiky.

2.4.2 Mimořádné události a integrovaný záchranný systém

Mimořádnou událostí se podle § 2 písm. B Zákona o integrovaném záchranném systému [11] rozumí „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ Ke koordinaci postupu při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací více složkami slouží integrovaný záchranný systém.

Mimořádné události lze rozdělit na:

- bezpečnostní události malého rozsahu, které řeší právnické nebo fyzické osoby vlastními silami, zpravidla bez podílu bezpečnostního systému;
- mimořádné události středního rozsahu, které jsou řešeny národním bezpečnostním systémem a jednotlivci;
- mimořádné události velkého rozsahu a po nich následující bezpečnostní stavy, které znamenají rozsáhlé použití národního bezpečnostního systému;
- mimořádné události a po nich následující bezpečnostní stavy v mezinárodním rozsahu, které znamenají použití bezpečnostního systému v mezinárodním prostředí;
- mimořádné události a po nich následující bezpečnostní stavy v globálním rozsahu, které znamenají použití bezpečnostního systému v globálním prostředí. [30]

Integrovaný záchranný systém „vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při složitých haváriích, nehodách a živelních pohromách, kdy je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, kompetencemi nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Je to systém spolupráce a koordinace složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací tak, aby stručně řečeno: „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich

nepřekážel“. To je zejména v hektickém období mimořádných událostí velice nesnadný úkol, který musí mít svá pravidla.“ [32]

Integrovaný záchranný systém není institucí, úřadem, sborem, sdružením ani právnickou osobou. Jedná se o systém práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti (typovými činnostmi) jako součást systému pro zajištění vnitřní bezpečnosti státu. Tvoří jej systém smluvních ujednání podle předpisy stanovenými pravidly. Výjimkou a určitou institucí se od roku 2004 stala operační a informační střediska pro příjem a distribuci tísňových volání na jednotné evropské číslo tísňového volání 112. [32]

Pokud nedojde k vyhlášení některého ze čtyř krizových stavů dle Zákona o krizovém řízení [12] (vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu), základní složky integrovaného záchranného systému si postup při zvládnutí mimořádné události koordinují sami na základě předem vypracovaných plánů. Po vyhlášení některého z krizových stavů, je integrovaný záchranný systém podřízen orgánům krizového řízení podle Zákona o krizovém řízení. A krizové řízení dále využívá integrovaný záchranný systém jako koordinační orgán své činnosti.

Zákon o integrovaném záchranném systému v § 4 odst. 1 určuje základní složky: Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky, které mají hlavní úlohu při zdolávání mimořádných událostí, drží nepřetržitou pohotovost a jsou vždy připraveny k výjezdu na místo události a její řešení. Při záchranných a likvidačních pracích pomáhají ostatní složky uvedené v odst. 2: „vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. Ostatní složky integrovaného záchranného systému poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání (dle § 21).“ [11]

Jedním z nejzávažnějších problémů, se kterými se Česká republika musí potýkat, jsou povodně. Od roku 1993 jich naši zemi postihla celá řada, od lokálních po velkoplošné. V případě povodní je přitom možné již v současnosti využívat klienty reintegračních programů. Vězeňská služba samozřejmě není součástí integrovaného záchranného systému,

a tak lze předpokládat, že by její manažeři měli v případě rozsáhlé živelné katastrofy stejné informace, jako kterýkoliv občan. Avšak v dlouhodobém horizontu je možné si představit přímo zapojení klientů reintegračních programů, kteří jsou v době katastrofy ve výkonu trestu.

Na místě mimořádné události s cílem zachraňovat a pomáhat se setkávají dvě do značné míry odlišné skupiny lidí v různých stupních organizovanosti. Jako první jsou zpravidla na místě mimořádné události profesionální záchranáři, kteří svoji činnost vykonávají jako své zaměstnání. Následně se mohou dostavit členové jednotek sboru dobrovolných hasičů obce, zaměstnanci neziskových organizací nebo dobrovolníci. Třetí skupinou mohou být pracovníci krizového řízení, kteří mají možnost se s neziskovými organizacemi a dobrovolníky setkat velice málo. Je zřejmé, že všechny uvedené skupiny mají společný cíl, ale mnohdy odlišné prostředky, časové možnosti a motivaci. [30]

2.5 Nejdůležitější nestátní neziskové organizace zaměřené na reintegraci osob po výkonu trestu

2.5.1 RUBIKON Centrum

Nevládních neziskových organizací, které provádějí reintegraci odsouzených, jak přímo, tj. ve vlastní režii, tak nepřímo, tj. ve spolupráci s Vězeňskou službou ČR a Probační a mediační službou ČR, je hned několik.

Největší a nejvýznamnější je RUBIKON Centrum, na základě § 214 a násl. Občanského zákoníku [21] od 1. ledna 2014 zapsaný do Spolkového rejstříku. Ve skutečnosti jde o organizaci, která působí v oblasti prevence kriminality a efektivního řešení následků trestných činů již od svého založení 26. května 1994.

Ke své činnosti spolek RUBIKON uvádí: „Cílem našeho sdružení, všech projektů a aktivit, které zajišťujeme, je opětovné začlenění lidí s trestní minulostí do společnosti, rozvoj jejich schopností pro uplatnění na trhu práce a dosažení jejich sociální a pracovní integrace. Tím významně pomáháme v začleňování rizikových skupin a ke snižování jejich recidivy. Šetříme tak nemalé finanční prostředky nás všech. Pomáháme také osobám, které řeší závažné finanční problémy, související s jejich zadlužeností.“ [56]

Svoji strategii nazývá 3 „O“ a zahrnuje:

- ovlivňování systémových změn v oblasti legislativy a zavádění praktických postupů;
- osobní asistence pro konkrétní lidi v nouzové situaci;
- osvětu směrem k odborné i laické veřejnosti. [56]

Cílovými skupinami jsou osoby s kriminální minulostí a mladiství pachatelé. Pro ně RUBIKON připravil tři programy: pro zvýšení zaměstnanosti; k řešení zadluženosti; a k zvýšení efektivity alternativních trestů. Podle výroční zprávy spolku RUBIKON Centrum jeho služby využilo v roce 2015 celkem 1352 klientů. [85]

Spolek RUBIKON Centrum je držitelem ocenění International Community Justice Award za rok 2000 pro oblast podpory vzniku alternativních trestů, probace a mediace, evropské ceny Crystal Scales of Justice Award za rok 2009 za inovativní projekt Služba Mentor a v letech 2013 a 2015 obdržel Národní cenu kariérového poradenství. [64e]

2.5.2 Centrum podpory podnikání Praha

Druhou významnou a stále rostoucí organizací je Centrum podpory podnikání Praha, o.p.s. na základě § 214 a násl. Občanského zákoníku od 1. ledna 2014 zapsaný do Spolkového rejstříku. Ve skutečnosti jde o organizaci, která působí v oblasti prevence kriminality a efektivního řešení následků trestných činů již od svého založení 2009.

Ke své činnosti CPPP uvádí: „Usilujeme o všeobecné zlepšení situace v českém vězeňství, které se nenachází v ideálním stavu. Hlavními problémy je přeplněnost českých věznic, recidiva trestaných osob a velká předluženost bývalých vězňů. Cestu k nápravě stavu spatřujeme v účinné sociální pomoci osobám, které opouštějí prostředí věznic, ale nejsou na přechod do normálního života ‚za branou‘ připraveni. Největší překážku pro reintegraci do společnosti představuje fakt, že nemají po propuštění zajištěno zaměstnání, jelikož kvůli jejich kriminální minulosti není většina zaměstnavatelů ochotna takové osoby zaměstnat.

CPPP tedy spustil několik projektů v českých věznicích, které staví na dvou základních principech. Za prvé na rekvalifikačních kurzech pro odsouzené, které se konají přímo ve věznicích a které je přeškolí v tradičních dělnických činnostech jako je kovovýroba, svářečství a dřevovýroba. Vedle toho je s nimi v kontaktu i odborný pracovník, který s nimi vede motivační pohovory, aby je připravil na budoucí zaměstnání. Následuje propuštění a okamžitý nástup do zaměstnání (maximálně do jednoho týdne), které jim CPPP ještě

v průběhu jejich výkonu trestu zajistí. Zaměstnavatele motivuje k přijetí takového zaměstnance jednak mzdovými příspěvky v prvních měsících, ale i faktem, že takový zaměstnanec je mnohdy vděčnější a zručnější než, normální řemeslník.“ [64 a]

Ukončené projekty:

- Vytvoření a realizace Reintegračního programu;
  - Komplexní reintegrační program pro osoby opouštějící prostředí věznice Praha – Pankrác;
  - Komplexní reintegrační program pro osoby, opouštějící prostředí Věznice Příbram;
  - Komplexní reintegrační program pro osoby opouštějící prostředí věznice Horní Slavkov;
  - Komplexní reintegrační program pro osoby opouštějící prostředí věznice Nové Sedlo;
  - Komplexní reintegrační program pro osoby opouštějící prostředí věznice Heřmanice.
- [48]

Centrum podpory podnikání Praha, o.p.s. se tedy neomezuje pouze na reintegraci, ale má přesah do jiných oblastí – a to, nejen na české poměry, značně široký. V současné době působí v Praze, Středočeském, Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji. Vedle, především vzdělávacích, činností, směřovaných do oblasti rozvoje podnikání, patří organizace mezi jednoho z hlavních partnerů resortu vězeňství. Podílí se mimo jiné i na koncepční činnosti tohoto sektoru v rámci ČR. Úzce spolupracuje s Ministerstvem spravedlnosti, Generálním ředitelstvím vězeňské služby ČR a jednotlivými věznicemi, neziskovými organizacemi i podniky, které zaměstnávají osoby po propuštění z věznic.

Ze zahraničních subjektů navázalo CPPP spolupráci s polskou neziskovou organizací Fundacja MaMa a se švédským coworkingovým centrem Coffice. V rámci projektu Rozvoj probačních a resocializačních programů – posílení prevence a ochrany společnosti před opakováním trestné činnosti, využívá zkušeností dobré praxe a know-how švýcarských expertů z oblasti probace a sociální práce v trestní justici. Dalšími partnery jsou Vězeňská služba ČR, Probační a sociální služba Kantonu Curych (BVD – Bewährungs und Vollzugsdienste) a Sdružení na podporu rozvoje probačních služeb ve východní Evropě (VEBO – Verein zur Entwicklung der Bewährungshilfe in Osteuropa). [84]

Centrum podpory podnikání Praha, o.p.s. má 20 kmenových zaměstnanců a kolem 40 externích odborníků. Podle údajů o hospodaření za rok 2015 činily náklady CPPP k 31. prosinci 2015 celkem 5,824 milionu Kč a výnosy 5,618 milionu Kč. [84]

2.5.3 Nová šance

Dalším subjektem je dobrovolná, nevládní, nepolitická a nezisková organizace Nová šance, která působící především v regionu Severní Moravy a Slezska. Nová šance byla založena a zaregistrována na Ministerstvu vnitra v roce 1998 jako občanské sdružení. Od 1. března 1999 sídlí v areálu bývalých kasáren v Ostravě-Koblově. Od 3. září 2014 se na základě § 214 a násl. Občanského zákoníku stala spolkem zapsaným do Spolkového rejstříku. [87]

Hlavní náplní spolku je resocializace mužů po výkonu trestu. Cílem nabízených služeb je poskytování pomoci mužům po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody a v případě volné kapacity i mužům bez domova samostatně jim řešit jejich nepříznivou situaci. Cílem je poskytování materiální pomoci a sociálním poradenstvím podpořit uživatele v řešení jeho nepříznivé situace a na základě individuálního přístupu ho motivovat k nezávislosti na systému sociálních služeb a návratu do běžného prostředí. [78]

Nová šance udržuje kontakty s většinou věznic v České republice a vězeňskou duchovní službou, především spolupracuje s vazební věznicí v Ostravě, věznicemi Heřmanice a Mírov. [81]

Na léta 2017 až 2019 má připravený projekt „Nová šance pro integraci osob po návratu z výkonu trestu“, který se zaměřuje na podporu integrace osob hlavně z cílové skupiny po výkonu trestu se zacílením na jejich integraci do společnosti, řešení dluhů, zvýšení šance jejich uplatnění na trhu práce a snížení rizika recidivy. Navazuje na úspěšně realizovaný projekt OP LZZ „Nová šance pro osoby opouštějící vězení“, který probíhal od ledna 2013 do května 2015.

Nový projekt dále rozvíjí aktivizaci osob z cílové skupiny směrem k integraci do společnosti a na trh práce. Hlavním cílem je budování základu úspěšné integrace směrem do společnosti, na otevřený trh práce, do zaměstnavatelských aktivit u minimálně 120 osob z CS projektu prostřednictvím navrženého programu integračních aktivit. [72]

Pro odsouzené, kteří vykonávají nepodmíněný trest odnětí svobody a během šesti měsíců budou mít možnost podat žádost o podmíněné propuštění, je určen pilotní program „Probační dům“ financovaný z prostředků státního rozpočtu a Ministerstva spravedlnosti ČR. Cílem je poskytnutí navazující postpenitenciární péče po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, prevence recidivy, odborné působení v rizikových oblastech klienta, včasná pomoc prostřednictvím zajištění základních lidských potřeb (jako je vytvoření zázemí, sociální jistoty osvojení pracovních návyků, získání stabilního zaměstnání, možnost rekvalifikace, doplnění vzdělání....). Podmínkou je věk nad 18 let, spolupráce s probačním úředníkem, kladné doporučení z věznice. [68]

Pro 20 mužů, kteří se po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody dostali do složité životní situace, zřídila Nová šance azylový dům v Ostravě-Koblově. Pokud je volná kapacita, může podporovat v řešení obtíží i muže bez přístřeší. Cíle azylového domu jsou:

1. poskytovat ubytování mužům po propuštění z výkonu trestu;
2. přispět ke zdokonalování pracovních návyků uživatele;
3. motivovat uživatele ke smysluplnému naplnění a využití času;
4. usnadnit uživateli kontakt s úřady, lékaři a jinými institucemi;
5. podpořit nezávislost na sociální službě, uplatnění na trhu práce a začlenění do běžného života. [70]

Zároveň Nová šance umožňuje výkon trestu obecně prospěšných prací odsouzeným od roku 2003, kdy začala spolupracovat s Probační a mediační službou v Ostravě. Hlavním cílem je vytváření podmínek pro uplatnění tohoto druhu trestů a tím přispívat k tomu, aby uložený trest vedl k nápravě pachatele a zároveň k ochraně společnosti ve smyslu generální prevence. Umožnit odsouzeným vykonat soudem nařízený trest, během něhož zůstává na svobodě v místě bydliště a má tak větší šanci k nápravě bez nepříznivých dopadů, které sebou přináší trest nepodmíněný. Navíc odsouzený neztrácí zaměstnání, rodinné a společenské vazby.

Cílovou skupinou jsou muži, starší 18 let, od roku 2007 také ženy, starší 18 let. Výkon trestu probíhá v areálu bývalých kasáren celoročně, v řádnou pracovní dobu i odpoledne až do 19 hodin a také o sobotách. Charakter pracovní náplně podléhá do značné míry ročnímu období. [65]

V dobrovolnické činnosti Nová šance spolupracuje s organizací S.T.O.P. Ostrava, která dobrovolníky vybírá, eviduje, připravuje pro výkon dobrovolnické služby a uzavírá s nimi Smlouvu o výkonu dobrovolnické služby. Dobrovolníky jsou především studenti, kteří ze své vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonají tyto činnosti:

1. zkvalitňování zázemí organizace a klientů organizace (práce na zahradě, drobné pomocné práce, sekání a řezání dřeva, natěračské práce, pomoc při úklidu, na vrátnici apod.);
2. společník při trávení volného času klientů organizace (hry, rozhovory, četba, procházky, výlety, doprovod při akcích apod.). [52]

Ve spolupráci s Moravskoslezským krajem Nová šance připravuje tematické semináře pro osoby ve výkonu trestu i po propuštění a pro osoby bez přístřeší. [74] A se statutárním městem Ostrava v roce 2016 byly realizovány projekty: „Resocializační program a integrační aktivity pro muže po propuštění z VTOS“ a „Projekt pracovní aktivizace ve cvičných dílnách“. [76]

Od října 2010 do května 2012 se Nová šance zapojila do mezinárodního projektu „Sociální firma – využití švédského modelu v podmínkách Moravskoslezského kraje“ v rámci operačního programu „Lidské zdroje a zaměstnanost“. Hlavním cílem bylo podpořit zaměstnanost a zvýšit zaměstnatelnost osob znevýhodněných na trhu práce s využitím švédského konceptu sociální firmy se zvláštním důrazem na specifické cílové skupiny osob se zkušeností se závislostí na návykových látkách a osob po výkonu trestu odnětí svobody. Partneři projektu byly Basta Nykvarn ze Švédska a RPIC-VIP, s. r. o. [61]

2.5.4 Občanské sdružení Za branou

Čtvrtou organizací je Občanské sdružení Za branou, z. s. Jeho posláním „je pomoc osobám ve vězení a po výkonu trestu, jejich rodinám a blízkým za účelem úspěšné resocializace lidí vracejících se z vězení do běžného života. Specifikem přístupu Za branou k postpenitenciární péči je důraz na vztahy odsouzeného pachatele trestné činnosti k rodině a blízkým lidem.“ [64 d]

Regionálně se zaměřuje na osoby, vracející se z vězení do Prahy a Středočeského kraje. Sdružení pro tyto lidi nabízí:

- Navázání kontaktu v průběhu výkonu trestu odnětí svobody (též z podnětu člena rodiny a osoby blízké);
- Návštěvu ve vězení za účelem přípravy na propuštění;
- Podle potřeby asistenci při hledání zaměstnání, ubytování a při řešení úředních záležitostí;
- Tipy na zaměstnavatele, tolerující záznam v rejstříku trestů;
- Záštitu spolku při jednání se zaměstnavateli, institucemi apod.;
- Dle potřeby asistenci při obstarání všedních potřeb;
- Spolupráci se spolkem a komunitní zapojení: besedy na školách, ve vězeních, účast na svépomocné skupině, možnost zapojení do problematiky vězeňství a resocializace. [69]

Sdružení dále nabízí poradenství a semináře z oblasti vězeňství a postpenitenciární péče. V rámci projektu „Společně pro rodinu“ poskytuje pomoc rodinám vězňů a podporuje návštěvy rodinných příslušníků u odsouzených ve výkonu trestu. [86] Od konce roku 2011 sdružení organizuje každoměsíční setkávání Svépomocné skupiny, která sdružuje příbuzné osob ve výkonu trestu odnětí svobody. [83]

2.5.5 Liga vězňů

Poněkud zvláštním subjektem je spolek Liga vězňů, na základě § 214 a násl. Občanského zákoníku od 1. ledna 2014 zapsaný do Spolkového rejstříku. Ve skutečnosti tato organizaci vznikla již 16. srpna 2011. Liga vězňů oficiálně prezentuje: „Náplní zapsaného spolku je vyvíjet činnost ve prospěch obviněných, obžalovaných, odsouzených a osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Hlavním cílem spolku je zlepšení podmínek odsouzených a vazebně stíhaných a zároveň zajistit pro odsouzené a vazebně stíhané právní ochranu, a to i v mezinárodním měřítku.“

Dále zapsaný spolek v rámci možností zajišťuje materiální pomoc odsouzeným a obviněným. Zajišťuje i zastupování před soudem a ostatními státními institucemi. Po propuštění z výkonu trestu zapsaný spolek nabízí zajištění rekvalifikačních kurzů a následnou pomoc při získávání nového zaměstnání potřebného k bezproblémové integraci do společnosti.

Zapsaný spolek pro osoby zařazené do programu zajišťuje ubytování po dobu jednoho roku. Během této doby bude osobám zařazeným do programu nabídnuto dokončení nebo zvýšení vzdělání, popřípadě rekvalifikační kurz dle potřeb pracovního trhu.“ [64 b]

Kromě reintegrace spolek nabízí například i právní pomoc odsouzeným a jejich příbuzným. Spolek sídlí v Hostivici. Jeho předsedou je Radek Chylík. Spolupracuje s občanským sdružením In nostrum posterus, se kterým připravil vězeňský program „Ještě jsem neskončil, dýchám“, jehož cílem je integrace osob, opouštějících věznic prostřednictvím odstraňování bariér v přístupu k zaměstnání, zprostředkování práce a rekvalifikace osob. Přihlásit se do něj mohou osoby ve výkonu trestu i po propuštění. [89]

Kromě těchto subjektů se o nějaké reintegrační aktivity snaží celá řada dalších organizací či jednotlivců. Například evangelická farářka Vendula Kalusová či křesťanská organizace Armáda spásy. Avšak žádná nestátní nezisková organizace přímo nepočítá se zapojením osob ve výkonu trestu při řešení mimořádných událostí, jako jedné z možností pro následné začlenění vězňů do společnosti a obnovení jejich pracovních návyků, ani k této činnosti nevytváří podmínky.

2.6 Sociální podniky zaměstnávající osoby po výkonu trestu

V současnosti si sociální podnikání získává pozornost, avšak neexistuje jeho definice, na které by byla shoda. Naopak kvůli neustálené definici je možné si pod tímto pojmem představit řadu věcí a činností.

Dle Dánského technologického institutu (DTI) sociální podnikání je podnikáním „s primárně sociálními cíli, jehož hospodářský zisk je v první řadě znovu investován do podnikání za stejným účelem nebo do rozvoje místní komunity, spíše, než by se jednalo o podnikání s potřebou maximalizovat zisk pro zainteresované skupiny/osoby či vlastníky.“ [45]

K uznávaným definicím patří ta, která se používá v pracích Mezinárodního centra pro výzkum a informace o veřejné, sociální a kooperativní ekonomice (CIRIEC). Sociálním podnikem chápe „soubor soukromých, formálně založených společností, s rozhodovací samostatností a svobodou členství, jež byly vytvořeny za účelem splnění potřeb jejich členů prostřednictvím trhu a výroby zboží a poskytování služeb, pojištění a finančních služeb,

kde rozhodování a jakékoliv rozdělování zisků nebo přebytků mezi členy není přímo svázáno s kapitálem nebo poplatky zaplacenými jednotlivými členy, kteří mají každý jeden hlas.“ [45]

Sociální firma, jak ji definovala v roce 1996 Konfederace evropských sociálních firem, zaměstnaneckých iniciativ a sociálních družstev (CEFEC), je podnik:

- který vytváří práci pro osoby se zdravotním postižením nebo jinou diskriminací na pracovním trhu;
- který pomocí tržně orientovaných produktů a služeb dosahuje sociálních cílů;
- jehož větší část zaměstnanců jsou osoby se zdravotním postižením nebo jiným handicapem;
- kde každý zaměstnanec obdrží spravedlivou tržní mzdu, která odpovídá jeho pracovnímu nasazení a jeho produktivitě;
- ve kterém má být práce vykonávána stejným způsobem od pracovníků s postižením jako od pracovníků bez handicapu. Všichni mají mít stejná práva a povinnosti. [79]

České sociální podniky v moderním pojetí představují spolky, obecně prospěšné organizace a společnosti s ručením omezeným, odpovídající evropskému směru vývoje sociálních podniků, stylem řízení, činností i posláním. Nejnovějším počinem v oblasti sociálních podniků bylo vytvoření právní formy sociálního družstva, které v některých státech představuje výhradní právní formu pro sociální podniky. Avšak tato forma právnické osoby se zatím nesetkala s příliš pozitivním ohlasem ze strany sociálních podnikatelů, kteří stále raději volí jiné druhy. [45]

Dle Marka Vyskočila k nejčastěji přijímaným a požadovaným charakteristikám sociálních podniků patří:

- sociální či veřejně prospěšný primární cíl organizace, z něhož těží členové organizace, komunita nebo společnost;
- produkce statků a služeb s přijetím ekonomických rizik, financovaná primárně z tržních zdrojů;
- limitované přerozdělování zisku;
- dodržování principů demokratického řízení a široké participace, rozhodování nezaložené na vlastnictví kapitálových podílů;

- musí zaměstnávat alespoň 50 % znevýhodněných osob (fyzicky, psychicky, či sociálně). [45]

Sociální podnikání tedy představuje jeden ze způsobů, jak pomoci sociálně znevýhodněným osobám získat zpět zaměstnání. Tito lidé mají většinou problém sehnat pracovní místo právě kvůli tomu, že jsou nějakým způsobem hendikepováni a zaměstnavatel z obavy, že by dotyčný své úkoly nezvládl, raději takového adepta vůbec nepřijme. Proto vznikají sociální podniky, které s těmito osobami počítají a jsou na jejich specifické potřeby připraveny. Jedním z přínosů je vytváření pracovního prostředí vhodného pro handicapované, protože alespoň 50 procent zaměstnanců tvoří právě sociálně znevýhodněné osoby, pro které platí stejná práva a povinnosti, jako pro ostatní zaměstnance. Díky tomu vzniká pracovní kolektiv, kde jsou si všichni rovni. [79]

2.6.1 Terapoint

V Libereckém kraji od roku 2013 provozuje svoji činnost sociální podnik Terapoint, s.r.o., který se specializuje na drobné komunální služby jako je například údržba zeleně. Působí především v regionu Česká Lípa. Podnik vznikl díky spolupráci Občanského sdružení Centrum podpory podnikání Praha, které představuje prostředníka mezi sociálně vyloučenými osobami, a stavební firmou Compag CZ, s.r.o. Hlavním cílem je zaměstnat osoby, opouštějící prostředí věznice, především z věznice Stráž pod Ralskem. Nabízí jim možnost stabilního pracovního uplatnění a potřebný psychosociální servis, který pomůže v procesu jejich reintegrace do společnosti. Navíc v rámci projektu získají potřebnou praxi. Důraz je kladen také na zlepšení jejich finanční gramotnosti a pomoc s procesem oddlužování. Terapoint se jako sociální podnik hlásí ke koncepci dvojího prospěchu – ekonomického a sociálního. Zaměřuje se proto na řešení otázek zaměstnanosti, sociálního začleňování a místního rozvoje. [64c]

Cílovou skupinou jsou muži po výkonu trestu (jak po prvním, tak recidivisté), v dobrém zdravotním stavu a ve věku 20 až 50 let, vězně bezpečnostních kategorií B a C, převážně z Libereckého kraje. Průměrná délka setrvání klienta na pracovním místě je přitom plánována jako půlroční. [42] Musí se striktně řídit Zákoníkem práce [20] a vnitřním řádem jednotlivých pracovišť. Opakované porušení těchto pravidel znamená vyřazení klienta z programu. V rámci sociálního podniku mohou zaměstnanci využívat poradenství v oblasti

„Orientace na trhu práce“, „Finanční gramotnost a cesty k oddlužení“ a „Školení obsluhy na motorovou pilu“. [42]

2.7 Dobrovolnictví

Oblast třetího sektoru je propojena s dobrovolnickou činností. Dle § 2 odst. 1 Zákona o dobrovolnické službě [17] dobrovolník poskytuje:

- a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakož i pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,
- b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo
- c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

Tato činnost může být buď krátkodobá (do tří měsíců), nebo dlouhodobá (nad tři měsíce).

Za dobrovolnickou činnost se dle § 2 odst. 2 nepovažuje „činnost týkající se uspokojování osobních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovněprávním vztahu, služebním poměru nebo členském poměru.“

Dobrovolnická činnost musí tedy být nepovinnou, neplacenou, svobodnou volbou, ve prospěch druhých. Na dobrovolnictví lze v zásadě nahlížet ze tří základních pohledů:

- Nezisková perspektiva nahlíží na dobrovolnictví jako na neplacenou práci, specifický zdroj pro neziskový sektor i veřejnou správu. Jedná se především o velké neziskové organizace se zaměstnanci, manažerským řízením, s hierarchickou strukturou, které působí hlavně ve sféře veřejně prospěšných služeb (zdravotnictví, sociální péče, školství).

- Občanský aktivismus, jako jedna z forem občanské participace. Jedná se především o menší členské organizace s vazbou na komunitní život, rekrutaci a motivaci dobrovolníků, sociální sítě, komunitní život a vzájemnou prospěšnost.
- Volnočasová perspektiva – dobrovolnictví jako způsob trávení volného času. Tento pohled vnímá dobrovolnictví jako činnost spojenou se zájmy a koníčky. [37]

2.7.1 Rada vlády

Stálým poradním, iniciativním a koordinačním orgánem vlády České republiky v oblasti nestátních neziskových organizací (NNO) je Rada vlády, která se soustřeďuje, projednává a předkládá vládě materiály, týkající se nestátních neziskových organizací. Rada zasedá podle potřeby, nejméně však jedenkrát za tři měsíce.

Její činnost se řídí *Statutem Rady vlády pro nestátní neziskové organizace*. [24] Úkoly jsou stanoveny článkem 2 Statutu:

- a) iniciuje a posuzuje koncepční a realizační podklady pro rozhodnutí vlády, týkající se podpory NNO, legislativní a politická opatření, která se týkají podmínek jejich činnosti,
- b) sleduje, iniciuje a vyjadřuje se k právním předpisům, upravujícím postavení a činnost NNO, připomínkuje návrhy právních úprav, které mají vztah k NNO,
- c) iniciuje spolupráci mezi ministerstvy, jinými správními úřady a orgány územní samosprávy v oblasti podpory NNO, včetně dotační politiky z veřejných rozpočtů,
- d) sleduje, analyzuje a zveřejňuje informace o postavení NNO v rámci Evropské unie (dále jen „EU“), o zapojení ČR do EU s ohledem na NNO a o finančních zdrojích s tím souvisejících, spolupracuje s ministerstvy a jinými správními úřady, odpovědnými za spravování finančních zdrojů EU v ČR, pokud se jejich využívání k NNO vztahuje,
- e) ve spolupráci s ministerstvy, jinými správními úřady, NNO a dalšími orgány a institucemi zajišťuje dostupnost a zveřejňování informací o NNO a o opatřeních státní politiky, která se NNO týkají, zejména zpřístupňuje a analyzuje informace o dotacích z veřejných rozpočtů pro NNO a o procesu jejich uvolňování a využívání,
- f) podílí se na opatřeních ministerstev a jiných správních úřadů, která mají vztah k NNO, zejména na procesu standardizace činností, přidělování akreditací a kategorizaci typů NNO,

- g) projednává a doporučuje vedoucímu Úřadu vlády ČR (dále jen „Úřad“) zaměření dotačního programu Podpora kapacit celostátních mezioborových sítí NNO, který je financován z rozpočtové kapitoly Úřadu
- h) každoročně do 31. května předkládá výroční zprávu o své činnosti za uplynulý rok.

2.7.2 Akreditace

Jedním z podnětů pro rozvoj dobrovolnické činnosti byl rovněž „Evropský rok dobrovolných činností na podporu aktivního občanství“ (Evropský rok dobrovolnictví 2011). V rámci této iniciativy se v Praze 7. prosince 2010 uskutečnil pracovní seminář pořádaný odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR „Limity a rizika dobrovolnické pomoci při mimořádných událostech a krizových stavech“. Současně vznikla při Ministerstvu vnitra ČR pracovní skupina. Mottem Evropského roku dobrovolnictví bylo „Dobrovolnictví mění svět“. Aktivní zájem lidí o to, co se děje v jejich okolí a zapojení se do těchto aktivit, je skutečnou cestou podpory občanské společnosti. Evropský rok dobrovolnictví 2011 vyzdvihl práci dobrovolníků a povzbudil k ní celou společnost, aby se občané do této činnosti aktivně zapojovali. [30]

Organizaci, která vysílá dobrovolníky, uděluje akreditaci Ministerstvo vnitra České republiky. Návrh předkládá akreditační komise, jakožto poradní orgán ministerstva, do níž vysílá po jednom zástupci Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo kultury, Ministerstvo financí a Rada vlády pro nestátní neziskové organizace. Ministerstvo udělí akreditaci organizaci, která je občanským sdružením, obecně prospěšnou společností, církví nebo náboženskou společností nebo právnickou osobou církve nebo náboženské společnosti evidovanou podle zákona, je bezúhonná a doloží, že je schopna s ohledem na kvalifikační složení svých orgánů, zaměstnanců nebo členů, konkrétní projekty nebo programy dobrovolnické služby a finanční způsobilost organizovat přípravu a provádění dobrovolnické služby a plnit další povinnosti, vyplývající z tohoto zákona. Akreditace se uděluje na dobu 4 let. [17]

Dle § 7 je vysílající organizace povinna uzavřít před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby pojistnou smlouvu, kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena. Dobrovolník odpovídá pouze za škodu

způsobenou úmyslně. Vysílající organizace odpovídá dobrovolníkovi za to, že vykonává-li dobrovolnickou službu mimo obec svého trvalého pobytu, bude podle povahy dobrovolnické služby řádně a ve zdravotně nezávadném prostředí ubytován a že dobrovolnickou službu bude v závislosti na její povaze vykonávat v podmínkách neohrožujících jeho život nebo zdraví. [17]

2.8 Integrovaný záchranný systém a řešení krizových situací

2.8.1 Právní základ a složky integrovaného záchranného systému

Základní povinnosti České republiky v oblasti ochrany životů, zdraví, majetkových hodnot, vnitřního pořádku a bezpečnosti jsou stanoveny Ústavou České republiky, [4] Listinou základních práv a svobod [5] a Ústavním zákonem o bezpečnosti České republiky. [8] Jedná se o činnost a úkony, směřující k odstraňování hrozícího nebezpečí, zabezpečení zdravotnické služby, k plnění úkolů Policie ČR, k záchranným pracím při pohromách atp. Eliminace důsledků jednotlivých druhů ohrožení spadá do působnosti vlády ČR, jednotlivých ministerských resortů, orgánů státní správy a samosprávy a je prováděna v souladu s platnými právními předpisy. Podle § 12 odst. 1 písm. M Zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky [1] je ústředním orgánem státní správy pro integrovaný záchranný systém Ministerstvo vnitra ČR, které zajišťuje komunikační sítě pro Policii ČR, složky integrovaného záchranného systému a územní orgány státní správy. Poslanecká sněmovna ČR projednává zprávu o plnění programového prohlášení vlády, jejíž součástí je mj. integrovaný záchranný systém. Zároveň vytvořila devítičlenný podvýbor pro integrovaný záchranný systém a civilní nouzové plánování. [55]

Dle §16 Zákona o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky vykonává Ministerstvo vnitra také státní správu na úseku civilní ochrany obyvatelstva jakožto součástí integrovaného záchranného systému. Zřízení civilní ochrany, práva a povinnosti obcí, fyzických a právnických osob, systém informování a varování a další činnosti upravuje ministerstvo vyhláškou. [18]

Nejdůležitějším právním předpisem pro vytvoření a fungování integrovaného záchranného systému je Zákon o integrovaném záchranném systému. [11] Podle § 3 se použije při přípravě na vznik mimořádné události a při potřebě provádět současně záchranné a likvidační práce dvěma anebo více složkami integrovaného záchranného

systemu. Základními složkami dle § 4 odst. 1 jsou Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie České republiky. Základní složky zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmístí své síly a prostředky po celém území České republiky (§ 4 odst. 4).

Mezi ostatní složky integrovaného záchranného systému uvedené v § 4 odst. 2 zákona patří: vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu (§ 4 odst. 3).

Stálými orgány pro koordinaci složek integrovaného záchranného systému jsou operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru (§ 5 zákona).

2.8.2 Úkoly ministerstev a ústředních správních úřadů

K úkolům ministerstev a jiných ústředních správních úřadů při přípravě na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací a při ochraně obyvatelstva v oboru své působnosti podle § 6 patří:

- a) vést přehled možných zdrojů rizik, provádět analýzy ohrožení a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů¹ sjednávat nápravu skutečností a stavů, které by mohly způsobit vznik mimořádné situace;
- b) rozhodovat o činnostech k provádění záchranných a likvidačních prací a ke zmírnění jejich následků, pokud zvláštní právní předpis² nestanoví jinak;

---

¹ Například Zákon o požární ochraně 133/1985 Sb., Atomový zákon 18/1997 Sb., Zákon o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi 224/2015 Sb.

² Například Atomový zákon 18/1997 Sb.

- c) organizovat okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro ochranu obyvatelstva.

V rámci integrovaného záchranného systému zákon určuje konkrétní činnosti především ministerstvům vnitra, zdravotnictví a dopravy.

Ministerstvo vnitra na základě §7 plní úkoly přípravy na mimořádné události, jak integrovaného záchranného systému, tak i přípravy ochrany obyvatelstva. Při zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací a poskytování humanitární pomoci do zahraničí jedná v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí.

Pro plnění těchto úkolů ministerstvo dle § 7 odst. 2:

- a) sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a fyzických osob, vykonávajících podnikatelskou činnost podle zvláštních právních předpisů³;
- b) usměrňuje integrovaný záchranný systém;
- c) provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů integrovaného záchranného systému krajů a zpracovává ústřední poplachový plán integrovaného záchranného systému, který schvaluje ministr vnitra;
- d) řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí a služeb integrovaného záchranného systému;
- e) zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva;
- f) zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění, stanoví způsob informování právnických a fyzických osob o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních, způsobu a době jejich provedení;
- g) organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek integrovaného záchranného systému, zaměřené na jejich vzájemnou součinnost; k tomuto účelu zřizuje vzdělávací zařízení;
- h) uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na mimořádné události;

---

³ Například Zákon o živnostenském podnikání 455/1991 Sb. a Obchodní zákoník 513/1991 Sb.

- i) stanoví, po projednání s Ministerstvem pro místní rozvoj, stavebně technické požadavky na stavby určené k ochraně obyvatelstva při mimořádných událostech, k zabezpečení záchranných prací, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů;
- j) usměrňuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany.

Ministerstvo vnitra na základě § 7 odst. 3 zabezpečuje ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, jestliže mimořádná událost přesahuje státní hranice České republiky a je nutná koordinace záchranných a likvidačních prací nad rámec příhraničních styků, nebo mimořádná událost přesahuje území kraje a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo o tuto koordinaci požádá velitel zásahu, starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman.

Ministerstvo vnitra dále podle §7 odst. 4 organizuje záchrannou a materiální pomoc do zahraničí ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí, složkami integrovaného záchranného systému nebo ústředními správními úřady, průběžně zajišťuje v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, funkci kontaktního místa pro vyžádání humanitární pomoci do zahraničí postiženým státem nebo mezinárodní organizací; tím není dotčena možnost vyžádání humanitární pomoci do zahraničí diplomatickou cestou, nebo oznámení vzniku závažné mimořádné události v zahraničí, která může ohrozit i území České republiky, informuje příslušné mezinárodní organizace o silách a prostředcích České republiky předurčených pro poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Výše uvedené úkoly Ministerstva vnitra dle § 7 zákona plní generální ředitelství hasičského záchranného sboru zřízené podle Zákona o hasičském záchranném sboru. [23] Ministerstvo vnitra je oprávněno vyžádat si účast zástupců ostatních ministerstev a ostatních složek uvedeného integrovaného záchranného systému, popřípadě jiných odborníků při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Zároveň určuje způsob zajištění nepřetržité obsluhy telefonní linky jednotného evropského čísla tísňového volání.

Dle § 8 Zákona o integrovaném záchranném systému [11] přesahuje-li mimořádná událost územní obvod kraje, který poskytovatele zdravotnické záchranné služby zřídil, nebo je-li to nutné z odborných nebo kapacitních důvodů, a nedohodnou-li se kraje na řešení

situace, Ministerstvo zdravotnictví koordinuje činnost poskytovatele zdravotnické záchranné služby a poskytovatele zdravotnické dopravní služby a přepravy pacientů neodkladné péče na vyžádání kraje. Zároveň Ministerstvo zdravotnictví odpovídá v okruhu své působnosti za výběr a metodické řízení přípravy zdravotnických pracovníků a za výběr prostředků pro mezinárodní záchranné operace a poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Úkoly Ministerstva dopravy a spojů jsou určeny § 9 zákona. Ministerstvo zabezpečuje pro potřeby správních úřadů a základních složek integrovaného záchranného systému celostátní informační systém pro záchranné a likvidační práce v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí v dopravě. Správní úřady a dopravci jsou povinni Ministerstvu dopravy a spojů poskytnout potřebné podklady a údaje pro účely dopravního informačního systému.

Na řešení krizových situací se dále mohou podílet ministerstva obrany a průmyslu a obchodu. Zásady koordinace jednotlivých složek integrovaného záchranného systému jsou upraveny vyhláškou Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. [15]

2.8.3 Hasičský záchranný sbor a Armáda České republiky

Ochranou obyvatelstva se také zabývá Krizový zákon, [12] který stanovuje působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením a jejich řešení.

Na úrovni kraje dle § 10 Zákona o integrovaném záchranném systému plní úkoly při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Při ochraně obyvatelstva orgány kraje prostřednictvím Hasičského záchranného sboru kraje nese odpovědnost za uvedené činnosti jeho ředitel. V rámci kraje má na základě § 11 zákona zvláštní postavení hejtman, jenž odpovídá za zajišťování přípravy na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. Na úrovni obcí je za koordinaci záchranných a likvidačních prací odpovědný starosta (primátor) obce (města) § 12–14 zákona. V rámci integrovaného záchranného systému počítá český právní řád i s účastí útvarů a jednotek Armády České republiky, jejíž činnost se řídí Zákonem o ozbrojených silách, [10] vyhláškami ministerstva a rozkazy příslušných velitelství. Při

vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu v době míru je činnost útvarů a jednotek AČR zaměřena především na:

- plnění humanitárních úkolů při pohromách nebo při jiných mimořádných událostech, které ohrožují životy a zdraví občanů, působí značné majetkové škody nebo ohrožují životní prostředí;
- zabezpečení trvalé připravenosti předurčených sil a prostředků k plnění úkolů ve stanovených časových normách;
- organizaci a provádění základního výcviku, výcviku specialistů a výcviku ve speciálních kurzech v rámci integrovaného záchranného systému, zaměřeného zejména na ovládání speciální záchranářské techniky a činností souvisejících s plněním humanitárních úkolů;
- zabezpečování součinnosti s teritoriálně příslušnými orgány státní správy, samosprávy a složkami IZS při plánování a poskytování plánované pomoci na vyžádání;
- provádění cvičení se základními a ostatními složkami IZS a součinnostních cvičení s mezinárodní účastí. [60]

2.8.4 Struktura krizového řízení

V případě jakékoli situace, vyhodnocené jako potenciálně krizové pro bezpečnost ČR, analyzuje a navrhuje postupy k jejímu zvládnutí na ústřední úrovni Bezpečnostní rada státu. Koordinuje přípravu na krizové situace se svými čtyřmi stálými pracovními výbory a vládě navrhuje řešení spolu s Ústředním krizovým štábem, jako svým dalším pracovním orgánem. Na územní úrovni je koordinace krizového řízení rozdělena mezi orgány samosprávy a územně dislokované složky ústředních správních úřadů.

Vyhlašovat krizové stavy lze pouze v souladu s čl. 43 odst. 1 Ústavy České republiky [4] a čl. 2, 5, 6 a 7 Ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. [8] Jak již bylo výše uvedeno, mimořádnou událost definuje § 2 písm. B Zákona o integrovaném záchranném systému [11] a krizovou situaci (stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu) § 2 písm. B dle Zákona o krizovém řízení. [12] Rozdíl spočívá v činnosti, jakou musí zodpovědné orgány vyvíjet k jejich zvládnutí. Mimořádná událost je zvládnutelná pomocí mimořádných opatření v rámci standardní úrovně činnosti těchto orgánů, při řešení krizové situace je nutno sáhnout k použití krizových opatření.

Vyhlašované krizové stavy:

Stav nebezpečí vyhláší hejtman kraje (primátor hlavního města Prahy) pro území celého nebo části kraje, jsou-li v případě živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud intenzita ohrožení nedosahuje značného rozsahu, a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému. Může trvat nejdéle 30 dnů, prodloužení je přípustné jen se souhlasem vlády.

Nouzový stav vyhláší vláda (předseda vlády) pro území celého nebo části státu v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Může trvat nejdéle 30 dnů, prodloužení je přípustné po předchozím souhlasu Parlamentu ČR.

Stav ohrožení státu vyhláší Parlament ČR na návrh vlády pro celý stát nebo jeho část, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy. Může trvat i bez časového omezení.

Válečný stav vyhláší Parlament ČR na návrh vlády pro celý stát, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Může trvat i bez časového omezení. [33]

Krizový zákon [12] v návaznosti na Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky [8] vymezuje v oblasti krizových situací, které nesouvisejí se zajišťováním obrany státu, (tzv. nevojenské krizové situace) postavení a působnost orgánů krizového řízení, ke kterým náleží:

- vláda;
- ministerstva a jiné ústřední správní úřady⁴;
- Česká národní banka;

---

⁴ K jiným ústředním orgánům státní správy (v jejich čele nestojí člen vlády) patří Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, Úřad vlády ČR, Český telekomunikační úřad.

- orgány kraje a ostatní orgány s územní působností;
- orgány obce.

Vláda při zajišťování připravenosti České republiky na krizové situace, při jejich řešení nebo k ochraně kritické infrastruktury dle § 4 Krizového zákona:

- a) ukládá úkoly ostatním orgánům krizového řízení, řídí a kontroluje jejich činnost;
- b) určuje ministerstvo nebo jiný ústřední správní úřad pro koordinaci přípravy na řešení konkrétní krizové situace v případě, kdy příslušnost ke koordinující funkci nevyplývá z působností, stanovených ve zvláštním právním předpisu⁵;
- c) zřizuje Ústřední krizový štáb jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací;
- d) stanoví průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvku kritické infrastruktury;
- e) rozhoduje na základě seznamu předloženého Ministerstvem vnitra o prvcích kritické infrastruktury a prvcích evropské kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu.

Při přípravě na krizové situace a při jejich řešení projednává s Českou národní bankou opatření, která se týkají působnosti této banky.

Dále má vláda možnost při mimořádných a krizových situacích dočasně omezit na základě § 5–7 některá práva a svobody. Tato rozhodnutí je nutné zveřejnit v hromadných informačních prostředcích a vyhlášují se stejně jako zákon. Účinnosti nabývají okamžikem, který se v rozhodnutí stanoví.

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady zajišťují připravenost na řešení krizových situací v jejich působnosti. Zvláštní postavení mají ministerstva vnitra, zdravotnictví, dopravy, průmyslu a obchodu, jejichž činnost upravují § 10–12 a. Jejich činnost byla popsána výše.

Česká národní banka při přípravě na krizové situace a jejich řešení dle § 13 zřizuje krizový štáb, vede přehled možných zdrojů rizik, provádí analýzy ohrožení a v rámci

---

⁵ Například Zákon o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky č. 2/1969 Sb.

prevence podle zvláštních právních předpisů⁶ odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace; vytváří podmínky pro nouzovou komunikaci ve vztahu k jiným správním úřadům, krajům, obcím, právníkům a fyzickým osobám; projednává s vládou návrh krizových opatření a další krizová opatření, která se dotýkají České národní banky; projednává správní delikty, týkající se porušení některého ze zákazů uložených krizovým opatřením; vydává zvláštní povolení.

Dále Česká národní banka zpracovává krizový plán schvalovaný guvernérem, který obsahuje souhrn krizových opatření a postupů k řešení krizových situací v oblasti její působnosti, a spolupracuje s ministerstvy a jinými ústředními správními úřady při zpracovávání jejich krizových plánů.

V souvislosti se samosprávným postavením krajů a obcí Krizový zákon stanoví, že působnosti stanovené Krizovým zákonem krajskému úřadu, hejtmanovi, obecnímu úřadu a starostovi obce a obce s rozšířenou působností jsou výkonem státní správy v přenesené působnosti. V tomto směru je pak nezbytné zabezpečit ze strany státní správy jednotnost postupů a opatření systému krizového řízení v systému centrálního řízení. [39]

Příprava a realizace krizových opatření se zabezpečuje zejména v následující působnosti:

- vedoucí pracovníci resortu, úřadu, výkonných složek, organizací atd. odpovídají za celkovou připravenost daného subjektu na činnost v krizových situacích a za ochranu svých pracovníků a svěřených hodnot před účinky krizových situací. Na základě Krizového zákona vytvářejí odborný orgán krizového řízení;
- odborný orgán krizového řízení (pracoviště krizového řízení, krizový manažer apod.) zabezpečuje koordinaci příprav na krizové situace v působnosti určené zřizujícím vedoucím pracovníkem. K tomu zejména koordinuje krizové plánování, vytváří podmínky pro realizaci krizových opatření, činnost krizových štábů, cvičení, zavádění informačních systémů krizového řízení, vzdělávání v oblasti krizového řízení, provádění kontrol atd. Přípravuje podklady pro řídicí akty vedoucího pracovníka (pokud má pověření, sám je vydává) s cílem zajistit vlastní připravenost jednotlivých organizačních celků na krizové stavy;

---

⁶ Například Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb., Atomový zákon č. 18/1997 Sb.

- jednotlivé organizační celky (útvary) příslušného subjektu odpovídají za vlastní připravenost na zajištění (pokračování) vymezené činnosti za krizových stavů, přípravu a realizaci krizových opatření ve svěřené působnosti a zajištění ochrany svých pracovníků a pracovišť před účinky mimořádných událostí a krizových situací. [39]

Vláda České republiky, orgány krajů a obcí v souladu se zákonem k plnění úkolů krizového řízení vytvářejí jako koordinační orgány pro přípravu na krizové situace bezpečnostní rady. Vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, správní úřady orgány krajů a obcí vytvářejí jako poradní pracovní orgány řešení krizových situací krizové štáby. Činnost bezpečnostních rad a krizových štábů upravují Krizový zákon a jeho prováděcí předpis, nařízení vlády. [14]

2.8.5 Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu je zřízena na základě čl. 9 Ústavního zákona o bezpečnosti České republiky. [8] Její složení a činnost je dále upřesněna Usnesením vlády České republiky o Statutu Bezpečnostní rady státu a o statutech stálých pracovních výborů Bezpečnostní rady státu. [26] V šesti přílohách k tomuto usnesení jsou upravena statuty Bezpečnostní rady státu a jejích pěti výborů.

Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády České republiky v oblasti bezpečnostní problematiky. Základním úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajišťování bezpečnosti České republiky a mezinárodních závazků. Koordinuje a vyhodnocuje problematiku bezpečnosti České republiky a připravuje vládě návrhy opatření k jejímu zajišťování. Zejména:

- a) zabezpečuje meziresortní koordinaci plánovacích, přípravných a realizačních opatření v oblasti zajišťování bezpečnosti České republiky;
- b) posuzuje záměry plánovacích, dotazovaný
- c) koncepčních, přípravných a realizačních opatření v oblasti zajišťování bezpečnosti České republiky předkládané ministerstvy a jinými správními úřady, stálými pracovními výbory BRS a orgány územní samosprávy;

- d) vyhodnocuje rizika ohrožení státu, která mohou být příčinou krizové situace, a činí nebo předkládá vládě návrhy na nezbytná opatření ke snížení, popřípadě vyloučení těchto rizik;
- e) posuzuje souhrnné požadavky ministerstev a jiných správních úřadů, uplatňované v rámci zajišťování bezpečnosti České republiky;
- f) koordinuje zpracování koncepčních dokumentů meziresortního charakteru, potřebných pro zajišťování bezpečnosti České republiky;
- g) posuzuje a následně předkládá vládě k projednání pravidelné zprávy o stavu zajišťování bezpečnosti České republiky s návrhy na opatření
- h) spolupracuje s bezpečnostními radami krajů v oblasti zajišťování bezpečnosti České republiky;
- i) posuzuje a následně vládě předkládá k projednání návrhy na zapojení České republiky při plnění spojeneckých závazků v zahraničí, při účasti ozbrojených sil České republiky v mezinárodních operacích na obnovení a udržení míru, při organizaci humanitární pomoci České republiky do zahraničí a při zapojení České republiky do záchranných akcí většího rozsahu v zahraničí;
- j) při hrozbě vzniku krizové situace a po vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu:
  - ia) posuzuje vzniklou bezpečnostní situaci státu a rozsah možného ohrožení;
  - ib) posuzuje opatření navrhovaná Ústředním krizovým štábem;
  - ic) předkládá vládě návrhy na opatření k řešení vzniklé krizové situace
  - id) koordinuje činnosti v oblasti bezpečnosti České republiky. [26]

Dle článku 3 se Bezpečnostní rada státu skládá z 11 členů. Předsedou je předseda vlády, místopředsedou 1. Místopředseda vlády pro ekonomiku a ministr financí. Dalšími členy jsou místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace; ministr vnitra; ministr zahraničních věcí; ministr obrany; ministr průmyslu a obchodu; ministr dopravy; ministr zdravotnictví; ministr životního prostředí; a ministr zemědělství. Dále schůze se účastní guvernér České národní banky, předseda Správy státních hmotných rezerv a vedoucí Úřadu vlády České republiky. Prezident republiky má právo účastnit se schůzí. [26]

Bezpečnostní rada státu se schází pravidelně nejméně jedenkrát za tři měsíce. V jejím rámci působí pět stálých pracovních výborů a Ústřední krizový štáb jako pracovní orgán pro zabezpečení řešení krizových situací nebo jiných závažných situací, týkajících

se bezpečnostních zájmů České republiky. Materiály Bezpečnostní rady státu jsou uveřejněny na internetových stránkách vlády.

Hlavním úkolem Výboru pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky je zajišťovat vnitrostátní koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky České republiky s důrazem na mezinárodní postavení České republiky a na vztahy s mezinárodními bezpečnostními organizacemi. Výbor má 20 členů, předsedou je ministr zahraničních věcí, výkonným místopředsedou politický ředitel Ministerstva zahraničních věcí. [26]

Výbor pro obranné plánování v rámci své činnosti posuzuje a projednává:

- a) záměry plánovacích a přípravných aktivit v oblasti zajištění obrany České republiky, předkládané státními orgány, ministerstvy a jinými správními úřady;
- b) souhrnné požadavky státních orgánů, ministerstev a jiných správních úřadů, uplatňované v rámci plánování obrany s důrazem na obranné plánování
- c) strategické a koncepční návrhy státních orgánů, ministerstev a jiných správních úřadů v oblasti plánování obrany
- d) materiály na základě usnesení Bezpečnostní rady státu. [26]

Výbor má 16 členů Předsedou je ministr obrany, výkonným místopředsedou náměstek ministra obrany. [26]

Výbor pro vnitřní bezpečnost koordinuje plánování opatření k zajištění vnitřní bezpečnosti státu, ochrany veřejného pořádku a zákonnosti, ochrany ekonomiky před hospodářskou kriminalitou, ochrany utajovaných informací, bezpečnostní způsobilosti, zajištění azylové a migrační politiky a ochrany státních hranic, boje s organizovaným zločinem a korupcí a zabezpečování preventivních opatření proti kriminalitě. Zejména:

- a) zabezpečuje meziresortní spolupráci, projednává záměry plánovacích a koncepčních materiálů předkládaných ministerstvy a jinými správními úřady a doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu;
- b) posuzuje a projednává dokumenty na základě usnesení Bezpečnostní rady státu;

- c) projednává vyhodnocení meziresortních připomínkových řízení k materiálům vztahujícím se k působnosti Výboru a doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu;
- d) posuzuje, projednává a koordinuje základní zaměření činnosti zástupců České republiky v orgánech EU, NATO a dalších mezinárodních organizacích, navazuje a rozvíjí spolupráci s mezinárodními subjekty;
- e) zpracovává a projednává vlastní materiály. [26]

Výbor má 17 členů. Předsedou je ministr vnitra, výkonným místopředsedou 1. náměstek ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost. [26]

Výbor pro civilní nouzové plánování je stálým pracovním orgánem Bezpečnostní rady státu pro oblast civilního nouzového plánování a pro koordinaci a plánování opatření k zajištění ochrany vnitřní bezpečnosti státu. Výbor koordinuje uvedenou problematiku se zaměřením na plánování opatření k zajištění ochrany obyvatelstva a ekonomiky, ochrany kritické infrastruktury včetně zabezpečování opatření pro případ radiační havárie, preventivních opatření proti použití zbraním hromadného ničení včetně řešení odstraňování následků jejich použití a sladění požadavků na věcné zdroje, které jsou nezbytné pro zajištění bezpečnosti České republiky. Výbor se dále zabývá oblastí bezpečnostního výzkumu České republiky. V rámci své působnosti:

- a) posuzuje a projednává záměry přípravných, plánovacích a koncepčních opatření a aktivit;
- b) zabezpečuje operativní meziresortní koordinaci přípravných, plánovacích a koncepčních opatření a aktivit;
- c) vyhodnocuje realizaci přípravných, plánovacích a koncepčních opatření a aktivit a navrhuje provedení nezbytných preventivních opatření;
- d) posuzuje, projednává a koordinuje aktivity zástupců České republiky v orgánech Evropské unie, Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) a ostatních mezinárodních subjektech;

- e) projednává Plán vytváření a udržování státních hmotných rezerv k zajištění bezpečnosti České republiky;
- f) koordinuje realizaci bezpečnostního výzkumu České republiky. [26]

Výbor má 23 členů. Předsedou Výboru je ministr vnitra, výkonným místopředsedou první náměstek ministra vnitra. [26]

Výbor pro zpravodajskou činnost je stálým orgánem Bezpečnostní rady státu pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb České republiky a plánování opatření k zajištění zpravodajské činnosti a spolupráci státních orgánů, které získávají, shromažďují a vyhodnocují informace nezbytné pro zajištění bezpečnosti České republiky. Výbor samostatně nevykonává zpravodajskou činnost. Zejména:

- a) zajišťuje podklady a činnosti potřebné pro koordinaci činnosti zpravodajských služeb vládou;
- b) zabezpečuje mezirezortní koordinaci plánovacích a přípravných aktivit v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany ústavního zřízení, významných ekonomických zájmů a zajištění bezpečnosti a obrany České republiky;
- c) posuzuje a projednává záměry plánovacích a přípravných aktivit v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany strategických zájmů České republiky;
- d) posuzuje a projednává požadavky státních orgánů uplatňované v rámci zajišťování zpravodajské činnosti;
- e) projednává vyhodnocení mezirezortních připomínkových řízení k materiálům vztahujícím se k zajištění nebo k výkonu zpravodajské činnosti a doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu nebo ve vládě;
- f) posuzuje, projednává a koordinuje základní zaměření činnosti zástupců České republiky ve věcně příslušných orgánech Organizace Severoatlantické smlouvy a Evropské unie;
- g) zpracovává a projednává vlastní materiály v oblasti zajištění zpravodajské činnosti, týkající se především ochrany strategických zájmů České republiky, a podle potřeby doporučuje jejich projednání v Bezpečnostní radě státu nebo ve vládě. [26]

Výbor má sedm členů. Předsedou je předseda vlády, místopředsedou ministr vnitra. V rámci výboru působí stálý pracovní orgán, kterým je Společná zpravodajská skupina zřízená Bezpečnostní radou státu. Působnost, složení a způsob činnosti Společné zpravodajské skupiny upravuje Statut Společné zpravodajské skupiny, který schvaluje Bezpečnostní rada státu.

K projednávání věcné problematiky mohou výbory zřídit ze svých členů, zástupců věcně příslušných ministerstev a jiných správních úřadů a přizvaných odborníků odborné pracovní skupiny a jmenovat jejich vedoucí. Na své schůze mohou podle potřeby přizvat představitele ministerstev a jiných správních úřadů, kteří nejsou členy výboru, případně další odborníky. Osoba přizvaná do pracovní skupiny nebo na jednání Výboru pro zpravodajskou činnost musí být podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti držitelem platného osvědčení fyzické osoby stupně utajení, ve kterém probíhá schůze nebo část programu schůze, k níž je přizvána, a musí být poučena. [26]

2.8.6 Ústřední krizový štáb

Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády k řešení krizových situací a je zařazen do systému orgánů Bezpečnostní rady státu. Do jeho působnosti dle článku 2 statutu náleží:

- 1) štáb po vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, jakož i při hrozbě vzniku krizové situace, nebo při jiných závažných situacích týkajících se bezpečnostních zájmů České republiky, připravuje návrhy řešení těchto situací;
- 2) návrhy na řešení situací předkládá předseda štábu na schůzi Bezpečnostní rady státu nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo na schůzi vlády;
- 3) štáb zabezpečuje operativní koordinaci, sledování a vyhodnocování stavu realizace opatření přijímaných vládou, ministerstvy a jinými správními úřady a orgány územních samosprávných celků k zamezení vzniku nebo k řešení vzniklé krizové situace, nebo jiné závažné situace, a poskytuje podporu činnosti orgánům krizového řízení územních správních úřadů a orgánům územních samosprávných celků;
- 4) štáb dále zejména:

- a) zabezpečuje operativní součinnost s orgány krizového řízení mezinárodních organizací;
- b) zabezpečuje posouzení vývoje situace, obsah a přiměřenost opatření přijímaných správními úřady a orgány územních samosprávných celků a informuje Bezpečnostní radu státu;
- c) posuzuje, projednává a koordinuje přijímání opatření meziresortního charakteru, navrhovaných ministerstvy;
- d) připravuje Bezpečnostní radě státu návrhy opatření k řešení situace a podklady pro přijímání rozhodnutí vyžadujících schválení vládou, případně schválení Parlamentem České republiky. [25]

Štáb má 17 členů. Předsedou jmenuje předseda vlády podle charakteru situace ministra vnitra nebo obrany. Štáb může na svá zasedání přizvat představitele dalších ministerstev, jiných správních úřadů, orgánů územních samosprávných celků a další odborníky. Při štábu se zřizují odborné pracovní skupiny (skupina pro koordinaci zabezpečení věcnými zdroji a mediální skupina), které jsou aktivovány vždy, když je aktivován štáb. Další odborné pracovní skupiny a jmenovat jejich vedoucí může ustavit ze svých členů, ze zástupců věcně příslušných složek a přizvaných odborníků k projednání věcné problematiky. Monitoring situace a informační podporu zajišťují operační centra (pracoviště Ministerstva vnitra nebo Ministerstva obrany). [25]

Krizové štáby ústředních správních úřadů a dalších úřadů a složek jako pracovní orgány pro řešení krizových situací zřizují ministerstva a další správní úřady v návaznosti na § 9 Krizového zákona. [12] V rámci resortu mohou v návaznosti na ustanovení interního předpisu vedoucí pracovníci organizačních celků (útvárů) vytvářet vlastní krizové štáby.

2.8.7 Kraje a obce

V rámci krajů je koordinace krizového řízení rozdělena mezi orgány samosprávy (hejtman, krajský úřad) a územně dislokované složky ústředních správních úřadů. „Působnost hejtmana kraje (primátora hlavního města Prahy) a krajského úřadu (magistrátu hlavního města Prahy) v oblasti krizového řízení koordinuje odborný útvar (odbor, oddělení) krizového řízení příslušného krajského úřadu. Funkce vedoucího tohoto útvaru je

spojena s funkcí tajemníka bezpečnostní rady kraje. Koordinaci jednotlivých subjektů samosprávy a státní správy v rámci kraje zabezpečuje pracovní orgán hejtmána – bezpečnostní rada kraje. Při hrozbě krizové situace a za krizových stavů je tato rada spolu s odbornými skupinami a přizvanými odborníky součástí krizového štábu kraje (magistrátu hlavního města Prahy).“ [39]

Orgány obce jsou odpovědné za řešení ohrožení v rámci obce, případně provedení stanovených mimořádných a krizových opatření v podmínkách obce. Pokud starosta neplní v době krizového stavu úkoly, stanovené krizovým zákonem, může hejtman, v jehož kraji se tato obec nachází, převést jejich výkon na předem stanovenou dobu na zmocněnce, kterého jmenuje. Obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu v přenesené působnosti ve správním obvodu, který je stanoven vyhláškou Ministerstva vnitra a skládá se z vlastního území obce s rozšířenou působností a dalších obcí. Podle § 15 Krizového zákona [12] Hasičský záchranný sbor kraje určuje obce, které jsou povinny rozpracovat vybrané úkoly z krizového plánu kraje. V tomto případě starosta určené obce musí zřídit bezpečnostní radu obce a krizový štáb obce. Podle závažnosti možného ohrožení na území může Hasičský záchranný sbor kraje určit další „určené obce“. Za připravenost obce na řešení krizových opatření a provádění krizových opatření (§ 23 Krizového zákona) odpovídá starosta obce. Za organizaci přípravy a zabezpečení krizových opatření v působnosti obce odpovídá obecní úřad. Při řešení krizových situací může starosta zřídit svůj pracovní orgán – krizový štáb obce. [39]

Kraje a obce s rozšířenou působností si na základě § 24 Krizového zákona [12] jako poradní orgány pro přípravu na krizové situace zřizují bezpečnostní radu. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman, který jmenuje členy rady. Předsedou bezpečnostní rady obce s rozšířenou působností je starosta obce s rozšířenou působností, který jmenuje členy rady. Na jednání bezpečnostní rady se projednává a posuzuje stav zabezpečení a stav připravenosti na krizové situace na území kraje nebo ve správním obvodu obce s rozšířenou působností. Na jednání mohou být přizvány další osoby, pokud je jejich účast nezbytná k posouzení stavu zabezpečení a stavu připravenosti na krizové situace.

Kraje a obce s rozšířenou působností si na základě § 24 b Krizového zákona [12] jako pracovní orgán zřizují krizový štáb. Předsedou krizového štábu kraje je hejtman, který jmenuje členy krizového štábu kraje. Prováděcí právní předpis stanoví obsah činnosti

a složení bezpečnostní rady kraje a obce s rozšířenou působností a krizového štábu kraje a obce s rozšířenou působností.

2.8.8 Nestátní neziskové organizace

Obdobně jako úkoly orgánů veřejné správy jsou také úkoly soukromých subjektů a fyzických osob upraveny odpovídajícím způsobem v rámci krizové legislativy v rámci jednotlivých ustanovení Krizového zákona. Řešení krizových situací je postaveno na možnosti zásahu do základních práv a svobod a dále na využití „nadstandardních“ sil a prostředků. Avšak v rámci krizových plánů krajů a krizových plánů obcí s rozšířenou působností není věnována dostatečná pozornost širšímu zapojení konkrétních soukromých subjektů do řešení krizových situací, přestože Krizový zákon obsahuje řadu možností, jak soukromé subjekty do systému krizového řízení efektivně zapojit. Tato oblast se řeší pouze v rámci systému nouzového hospodářství. S plánovaným způsobem úkolování občanů se v rámci řešení krizové situace nepočítá. Zapojení občanů bývá řešeno ad hoc podle konkrétní krizové situace a v návaznosti na rozsah konkrétních požadavků příslušného krizového štábu. [40]

Celkově lze shrnout, že činnost složek integrovaného záchranného systému se dělí na dvě základní skupiny: přípravu na mimořádné situace a řešení vzniklé situace. Koordinace může probíhat na centrální úrovni (Ministerstvo vnitra), krajské (hejtman) a obce s rozšířenou působností (starosta). Odpovědnost za koordinaci záchranných a likvidačních prací je určena Zákonem o integrovaném záchranném systému. [11] Dále složky integrovaného záchranného systému zajišťují provedení evakuace, varování a vyrozumění, organizování a koordinaci humanitární pomoci na různých úrovních, nouzového přežití obyvatelstva. Základní druhy činností je možno vymezit jako:

- preventivní práce;
- záchranné práce;
- likvidační práce;
- asanační práce. [39]

Do těchto činností se také zapojují právnické a podnikající fyzické osoby. Preventivní práce vykonávají ve svém vlastním zájmu, nebo na základě povinností, stanovených ve zvláštních zákonech a to z vlastních zdrojů. Záchranných prací, obdobně jako správní

orgány a obce, se zúčastňují především při realizaci evakuace osob, zvířat a majetku, případně prací, směřujících k ochraně životního prostředí, majetku a zvířat. Na likvidačních pracích se především podílejí tzv. poškozené osoby – právnická, podnikající fyzická nebo fyzická osoba, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku. Při haváriích je poškozená osoba současně považována za původce a z toho pro ni vyplývají povinnosti stanovené § 24 Zákona o integrovaném záchranném systému. [11] Asanačních prací se zúčastňují právnické a podnikající fyzické osoby společně se správními orgány a obcemi v rámci činností směřujících k obnově území, odstraňujících riziko ohrožení života a životního prostředí (nejedná se o bezprostřední opatření). [39]

Protože se v integrovaném záchranném systému přímo nepočítá se zapojením osob ve výkonu trestu při řešení mimořádných událostí, nevytvářejí se k této činnosti podmínky. Vyplývá to ze skutečnosti, že státní, krajské a obecní orgány mohou konat pouze tak, jak jim ukládá zákon a nemohou tedy v této otázce jednat s nestátními neziskovými organizacemi, ani jinými fyzickými a právnickými osobami.

2.9 Řešení mimořádných událostí v Libereckém kraji

Řešení mimořádných událostí vychází ze zkušeností při dřívějších haváriích a přírodních katastrofách, zároveň se řídí *Koncepcí ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*, kterou zpracovala vnitroresortní pracovní skupina Ministerstva vnitra a ve spolupráci s odbornou pracovní skupinou Výboru pro civilní nouzové plánování. V průběhu zpracování byla koncepce připomínkována zástupci akademické obce a vybranými kraji. K jejímu schválení vládou České republiky došlo 23. října 2013 usnesením č. 805. [57]

„*Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030* představuje klíčový dokument, popisující systém ochrany obyvatelstva v celé jeho multiresortní šíři a komplexnosti. Formuluje základní principy ochrany obyvatelstva a definuje její významné oblasti a nástroje, prostřednictvím kterých je prakticky realizována. Připravenost systému čelit současným i předvídatelným bezpečnostním hrozbám a s nimi spojeným mimořádným událostem a krizovým situacím už si dále nevystačí s „pouhým“ nasazením sil a prostředků bezpečnostních složek státu. Je potřeba hledat nové cesty, nástroje a postupy, spočívající zejména v efektivním zapojení všech subjektů, které jsou schopny tomuto systému napomoci.“ [40]

Koncepce vychází ze SWOT analýzy, doplněné o další párové porovnání silných a slabých stránek, hrozeb a příležitostí, přičemž byly četnosti výskytu jednotlivých faktorů komparovány za pomoci Paretovy analýzy a graficky znázorněny tzv. Lorenzovou křivkou. Cílem je celkové posílení systému ochrany obyvatelstva za maximálního využití stávajících prostředků a účinného zapojení nových. Důraz je kladen na jednoznačné a prokazatelné identifikování slabých míst systému, k jejichž odstranění je navrhována celá řada úkolů a opatření. [40]

S cílem snížit vliv neznámých nebo neurčitých faktorů na průběh mimořádné události či krizového stavu probíhá krizové plánování. To se zabývá krizovými situacemi, jež mohou přerůst v krizové stavy (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav). Jedná se o součást příprav k řešení krizových situací, jejímž výstupem je u orgánů krizového řízení a u dalších státních orgánů krizový plán a u právnických a fyzických osob plán krizové připravenosti. Odpovědnost za zpracování krizového plánu má zpracovatel krizového plánu. Ten také zpracovává plán akceschopnosti zpracovatele krizového plánu, kde se uvádí konkrétní postupy a termíny zabezpečení připravenosti k řešení krizových stavů a opatření k zajištění ochrany před následky krizových situací. [58]

Krizový plán kraje je soubor dokumentů, obsahující popis a analýzu hrozeb a souhrn krizových opatření a postupů, které kraj zpracovává k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v dané působnosti dle Zákona o krizovém řízení. [12]

Struktura krizového plánu kraje:

Základní část

- charakteristika organizace krizového řízení;
- přehled možných zdrojů rizik a analýzy ohrožení;
- přehled právnických osob a podnikajících fyzických osob, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu

Operativní část

- přehled krizových opatření a způsob zajištění jejich provedení;
- plán nezbytných dodávek zpracovaný podle zvláštního právního předpisu;

- způsob plnění regulačních opatření podle zvláštních právních předpisů;
- přehled spojení na subjekty podílející se na připravenosti na krizové situace a jejich řešení;
- rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrozících krizových situací identifikovaných v analýze ohrožení;
- přehled plánů, zpracovávaných podle zvláštních právních předpisů využitelných při řešení krizových situací (operační plány – povodňový plán, havarijní plány, pandemický plán)

Pomocná část

- přehled právních předpisů využitelných při přípravě na krizové situace a jejich řešení;
- zásady manipulace s krizovým plánem;
- geografické podklady (topografické mapy s vyznačením rizik a možností řešení)

další dokumenty, související s připraveností na krizové situace a jejich řešením. [59]

V Libereckém kraji byl jako organizační, koordinační a komunikační platforma pro poskytování komplexní péče o občana při řešení mimořádných událostí a krizových stavů vytvořen PANEL humanitárních organizací Libereckého kraje. Jedná se o dobrovolnou neformální pracovní skupinu, složenou ze zástupců státních, příspěvkových a nestátních neziskových organizací s působností na území Libereckého kraje: Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje, Krajský úřad Libereckého kraje, Oblastní spolek Českého červeného kříže Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Česká Lípa, ADRA o. s., ELVA HELP o. s., Maltéžská pomoc o.p.s., pobočka Česká Lípa, Diakonie Českobratrské církve evangelické, Diecézní charita Litoměřice. [66]

Jménem PANELU vystupuje hlavní koordinátor, případně jeho zástupce, volený na společném setkání zástupců jednotlivých organizací. V případě vyhlášení krizového stavu se stává členem stálé pracovní skupiny ochrany obyvatelstva Krizového štábu Libereckého kraje. Při řešení mimořádné události hlavní koordinátor spolupracuje s Hasičským záchranným sborem Libereckého kraje. Každá organizace, zapojená do činnosti PANELU je odpovědná za své pracovníky, kteří jednají a vystupují jménem své organizace. [66]

Úkoly PANELU:

- podílí se na řešení mimořádných událostí, vzniklých na území kraje pod velením velitele zásahu složek IZS;
- plní za krizových situací a při koordinaci záchranných a likvidačních prací úkoly, stanovené hejtmánem kraje nebo starostou ORP;
- koordinuje dobrovolnickou pomoc obyvatelstvu a obcím při řešení následků mimořádných událostí;
- poskytuje podporu činnosti přímo zasahujících složek IZS. Za tímto účelem je úkolem PANELU zejména pomáhat při:
  - vytváření intervenčních týmů;
  - provádění psychosociální intervence;
  - poskytování duchovní pomoci;
  - poskytování zdravotnické pomoci;
  - budování a zajištění provozu evakuačních zařízení;
  - vytváření logistické infrastruktury území (logistické vazby, logistické prvky, organizovat logistiku) pro zajištění humanitární pomoci postiženým územím a náhradního zásobování obyvatelstva pitnou vodou a potravinami;
  - poskytování materiální podpory zasaženým občanům i zasahujícím složkám IZS a spolupracujícím osobám;
  - zajišťování dostupné techniky;
  - zajišťování volné ubytovací kapacity pro potřeby nouzového ubytování;
  - poskytování personální výpomoci obcím k zajištění nouzového přežití obyvatel;
  - přípravě a výcviku PANELU. [66]

Avšak Liberecký kraj nikde přímo nepočítá se zapojením osob ve výkonu trestu, proto se k této činnosti ani nevytvářejí podmínky. Hlavním problémem je skutečnost, že státní, krajské a obecní orgány mohou konat pouze tak, jak jim ukládá zákon.

3 CÍL PRÁCE

Cílem diplomové práce je analyzovat možnost zapojení osob ve výkonu trestu prostřednictvím nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí v rámci České republiky, s větším důrazem na Liberecký kraj. Práce bude členěna do dvou logických celků.

V teoretické části je v jednotlivých kapitolách popsán současný stav problematiky, zejména legislativní rámec vězeňské a probační služby, výkonu trestu odnětí svobody, integrovaného záchranného systému, mimořádných událostí, postavení státních a nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí. Dále také popíše fungování několika nevládních neziskových organizací zaměřených na reintegraci osob během a po výkonu trestu. Jedna kapitola se bude věnovat problematice dobrovolnictví.

V praktické části je proveden kvalitativní výzkum v nestátních neziskových organizacích zaměřených na reintegraci osob po výkonu trestu. Formou řízených rozhovorů jsou zjišťovány informace o dosavadních výsledcích práce, o současných nedostatcích, o organizační struktuře a kompetencích zapojených osob. Zároveň je provedena komparace dvou sociálních podniků. Výsledky jsou shrnuty v situační analýze SWOT. V dalších kapitolách se věnuje fungování integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí, jak na celostátní úrovni, tak v rámci Libereckého kraje.

Na konci diplomové práce jsou v přílohové části uvedeny výsledky z řízených rozhovorů s nestátními neziskovými organizacemi zaznamenaných do dotazníků, které se v České republice zaměřují na reintegraci osob.

Hlavním cílem práce je – jak již naznačuje výše uvedené – odpovědět na výzkumnou otázku, hypotézu: Existují podmínky pro zapojení osob ve výkonu trestu prostřednictvím nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí v České republice a speciálně v Libereckém kraji?

4 METODIKA

Pro potřeby zpracování diplomové práce jsem zvolil metodu kvantitativního výzkumného šetření, formou řízených rozhovorů jsem zjišťoval informace o dosavadních výsledcích práce, o organizační struktuře a možnostech zapojení osob ve výkonu trestu do řešení mimořádných události, které jsem ihned zaznamenával do dotazníku, který jsem sestavil (příloha). Tuto metodu jsem se rozhodl aplikovat z důvodu možnosti lepšího oslovení organizací, kteří se touto problematikou zabírají, a mohl jsem díky rozhovoru dostat více rozvinutou odpověď na danou otázku. K tomuto jsem využil SWOT analýzu, metodu, jejíž pomocí je možno identifikovat silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky, příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats), spojené s určitým tématem či projektem.

4.1 Stanovení výzkumného vzorku

Řízené rozhovory probíhaly mezi zástupci vybraných organizací v období listopad až únor 2017 u 15 subjektů. Všichni oslovení zástupci pocházeli ze sociálních podniků z různých krajů České republiky. Tím, že i já se pohybuji v sociální oblasti a setkávám se s klienty opouštějící výkon trestu, pomáhám řešit otázky v podobném sociálním podniku, tak jsem sám byl také tazatelem, mohl jsem do práce zařadit i své zkušenosti.

4.2 Výzkumný nástroj

Rozhovor měl dvě části. Před těmito částmi dotazovaný dostal úvodní instruktáž, v rámci, které respondenty seznamuji s důvodem rozhovoru. Otázky byly vytvořeny v návaznosti na cíle práce.

V první části dotazníku jsem zjišťoval obecné informace od zástupců subjektů jako např. v jakém kraji, podnikají, kolik mají zaměstnanců atd.., Ve druhé části jsem se zaměřil na otázky týkající nastavení možnosti mezi sociálním podnikem a státní organizací při řešení mimořádných událostí za pomoci osob ve výkonu trestu. Jedna z posledních otázek byla zaměřena na to, zda společnost byla již někdy zapojena do řešení mimořádné události

4.1 Stanovení hypotéz

Hypotéza 1 *Existují podmínky pro zapojení osob ve výkonu trestu prostřednictvím nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí v České republice a speciálně v Libereckém kraji?*

5 VÝSLEDKY

Pro vyhodnocení současného stavu řešení mimořádných událostí se zapojení dobrovolníků a nestátních neziskových organizací je možné použít model SWOT analýzy. Tímto tématem se na Vysoké škole evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích podrobně zabýval kolektiv pod vedením Mgr. Štěpána Kavana, Ph.D. a Ing. Jakuba Dostála.

SWOT analýza je metoda, jejíž pomocí je možno identifikovat silné (*Strengths*) a slabé (*Weaknesses*) stránky, příležitosti (*Opportunities*) a hrozby (*Threats*), spojené s určitým tématem či projektem. Pomocí této metody lze komplexně vyhodnotit předmětnou oblast, nalézt problémy nebo nové možnosti růstu. [30]

Silné stránky (Strengths)

- Problematika dobrovolnictví obecně je řešena Zákonem o dobrovolnické službě. [17]
- Jednoznační partneři ze strany státní správy a samosprávy; především hasičský záchranný sbor kraje, územně příslušný kraj a obec.
- Aktuální problematika v návaznosti na řešení mimořádných událostí a realizaci opatření ochrany obyvatelstva zejména v oblasti poskytování psychosociální pomoci, humanitární pomoci, evakuace, nouzového přežití apod.
- Systém spolupráce je na platformě Zákona integrovaném záchranném systému; [11]
- Spolupráce aktivních neziskových organizací v rámci Panelu NNO.
- Vysoký kredit v rámci společnosti.

Slabé stránky (Weaknesses)

- Omezené vlastní finanční zdroje nestátních neziskových organizací.
- Odlišná úroveň možností jednotlivých organizací.
- Nestálá personální základna dobrovolníků NNO.
- Přemíra odlišných aktivit zaměstnanců nestátních neziskových organizací a nemožnost specializace na uvedenou oblast.
- Nízké využívání NNO a dobrovolníků při cvičeních a samotných mimořádných událostech.
- Nerovnoměrné rozložení organizací a aktivních dobrovolníků v daném území.

Příležitosti (Opportunities)

- Více propagovat činnost ve společnosti – média, propagační činnost.
- Prosazovat pravidelné financování nestátních neziskových organizací v rámci přípravy na řešení mimořádných událostí.
- Nastavit systém motivace dobrovolníků a týmové spolupráce.
- Zpracovat systém pravidelného předávání informací a zvyšování odborné úrovně všech zúčastněných.
- Podporovat společenské ocenění činnosti dobrovolníků a zapojených organizací.
- Zlepšit možnosti terénního vystrojení dobrovolníků působících při řešení mimořádných událostí.

Hrozby (Threats)

- Obtížné plánování rozpočtu nestátních neziskových organizací vzhledem k omezeným vlastním zdrojům a snižujícím se dotačním programům (snižování veřejných rozpočtů).
- Nízká úroveň spolupráce s orgány obcí a obcí s rozšířenou působností.
- Nekoordinovanost aktivních jednorázových dobrovolníků bez ohledu na systém a rizikovost mimořádné události. [30]

Svůj kvalitativní výzkum jsem zaměřil s ohledem na téma svojí práce a na možnost zapojení osob ve výkonu trestu prostřednictvím nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí. Realizoval jsem řízené rozhovory v neziskových organizacích, kde jsem zaznamenával odpovědi do dotazníku, který obsahuje celkem 20 otázek.

Po otázkách, zaměřených na zjištění působnosti, zaměření a typ sociálního podniku, jsem se dotazoval na názory ohledně jejich názorů na zapojení vězňů při řešení mimořádných událostí a na podmínky pro tuto činnost.

V řízených rozhovorech jsem navštívil 15 organizací z různých krajů České republiky. Dotazníky, včetně celkového souhrnu, jsou uvedeny v příloze.

Z odpovědí lze vyvodit následující názory na využití vězňů při mimořádných událostech:

Z patnácti dotazovaných organizací vidí devět organizací pozitivně možnost zapojení osob ve výkonu trestu odnětí svobody při řešení mimořádných událostí, šest se staví negativně.

Devět organizací se domnívá, že ještě nejsou nastaveny možnosti spolupráce mezi sociálním podnikem a státní organizací při řešení mimořádných událostí za pomoci osob ve výkonu trestu, šest si myslí, že již tato možnost existuje.

Odpovědi na otázku: „Jaké činnosti by mohli vězni při řešení mimořádných událostí vykonávat?“ byly různé. Jednalo se o stavění hrází, likvidační a odklízecí práce, revitalizace, úklid, opravy poškozených objektů, revitalizace zeleně, při informování občanů atp. Jeden korespondent se domníval, že nemohou vykonávat nic.

Jeden respondent se domnívá, že systém zapojování osob ve výkonu trestu do řešení mimořádných událostí je v tuto chvíli nastaven dobře. Devět si myslí, že je určitě co zlepšovat, dva, že je nedostatečný, a tři, že není zatím nastaven vůbec.

6 DISKUZE

Komparací dvou sociálních podniků s názvem Terapoint s.r.o. a LIGA, o.p.s. – Zelená dílna se pokusím odpovědět na stanovený cíl práce.

6.1 Terapoint, s.r.o.

V Libereckém kraji od roku 2013 existuje sociální podnik Terapoint, s.r.o., který se specializuje na drobné komunální služby jako je například údržba zeleně. Působí především v regionu Česká Lípa. Podnik vznikl díky spolupráci neziskového a stavebního sektoru. Občanské sdružení Centrum podpory podnikání Praha představuje prostředníka mezi sociálně vyloučenými osobami a stavební firmou Compag CZ, s.r.o. Terapoint se zapojil do projektu v rámci Evropského sociálního fondu a Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. Hlavním cílem je zaměstnat osoby opouštějící prostředí věznice, především z věznice Stráž pod Ralskem. Nabízí jim možnost stabilního pracovního uplatnění a potřebný psychosociální servis, který pomůže v procesu jejich reintegrace do společnosti. Navíc v rámci projektu získají potřebnou praxi. Důraz je kladen také na zlepšení jejich finanční gramotnosti a pomoc s procesem oddlužování. Terapoint se jako sociální podnik hlásí ke koncepci dvojího prospěchu – ekonomického a sociálního. Zaměřuje se proto na řešení otázek zaměstnanosti, sociálního začleňování a místního rozvoje. [64c]

Na financování začátku sociálního podniku byla použita dotace, financována z Evropských fondů 85 % a státního rozpočtu 15 %. Po skončení podpory přešel sociální podnik na ostrý provoz, zisky a již domluvené zakázky, mají nadále zajišťovat udržitelnost na trhu a možnost rozšiřovat toto podnikání v dalších místech České republiky. Cílovou skupinou jsou muži po výkonu trestu (jak po prvním, tak recidivisté), v dobrém zdravotním stavu a ve věku 20 až 50 let, vězni bezpečnostních kategorií B a C, převážně z Libereckého kraje. Počítá se v jejich případě s nižším nebo žádným vzděláním, minimální praxí a řadou sociálních problémů – zejména dluhy. S cílovou skupinou byla nastavena pravidla a fungování principu sociálního podniku pro bezproblémový chod a udržení konkurenceschopnosti firmy na trhu. Objem reinvestic do dalšího rozvoje tvoří minimálně 51 % zisku podniku. Kolem 40 % zaměstnanců jsou sociálně vyloučené osoby, tj. právě propuštění vězni. Zbytek tvoří odborné a manažerské profese. Terapoint počítá s větší fluktuací zaměstnanců – cílem není vytvářet dlouhodobá pracovní místa, ale pojímat firmu jako jakýsi startovací program pro klienty z řad cílové skupiny. Ideální stav

je takový, kdy se vystřídá v podniku cca 27 lidí z řad klientů, a to na pracovních místech na plný úvazek. Průměrná délka setrvání klienta na pracovním místě je přitom plánována jako půlroční. [42]

Jako klíčové je nutno vnímat fakt, že zaměstnanci z řad klientů mají obvykle dluhy, exekuce a další závazky; a zároveň často nemají základní finanční návyky a neumí hospodařit. Proto je nutné řešit závazky klientů na úrovni mzdové účtárny a také se z pozice odborného pracovníka aktivně zajímat o klientovu finanční situaci. Avšak je nutné mít reálná očekávání. Podle platné legislativy není možné s dluhy klientů příliš co dělat. Odborní pracovníci Terapointu dokáží sice pomoci, aby klientům dluhy nerostly a nevznikaly zbytečné náklady, ale dluh samotný obvykle věřitelé neodpustí. Většinou není možné provést osobní bankrot dle Insolvenčního zákona [19]. Pokud chce klient hrát podle pravidel, nedělat práci na černo, musí počítat s tím, že bude mít opravdu málo peněz. Avšak má jistotu, že se za mříže nevrátí a dluhy se mu budou pomalu snižovat. [42]

Klienti, kteří se nacházejí ve výkonu trestu, mají často problémy s alkoholem a drogami, které poté opět při propuštění z výkonu trestu začínají vyhledávat a bohužel je ovlivňují při plnění jejich základních pracovních povinností (docházka do zaměstnání, soustředění na pracovní povinnosti, správné plnění zadaných úkolů). Otevřená zůstává otázka například občanství či znalosti jazyka (Vietnamci, Ukrajinci) či středního a vyššího vzdělání klienta. Zaměstnanci se musí striktně řídit Zákoníkem práce [20] a vnitřním řádem jednotlivých pracovišť. Opakované porušení těchto pravidel znamená vyřazení klienta z programu. V rámci sociálního podniku mohou zaměstnanci využívat poradenství v oblasti „Orientace na trhu práce“, „Finanční gramotnost a cesty k oddlužení“ a „Školení obsluhy na motorovou pilu“. [42]

6.2 LIGA, o.p.s. – Zelená dílna

Na zakázkách se v Libereckém kraji podílí také LIGA, o.p.s. – Zelená dílna. Společnost LIGA o. p. s. vznikla jako občanské sdružení v říjnu 1990 pod původním názvem Liga za lidská práva, práva dětí a mládeže. V prvních letech své existence se zabývala zejména oblastí dodržování lidských práv ve všech oblastech, zejména lidských práv členů romské národnostní menšiny. V roce 2001 se přestěhovala z Krnova do Bruntálu a její hlavní činnost se zaměřila zejména na práci s dětmi a mládeží ze sociálně a kulturně znevýhodněného prostředí. Od roku 2003 se věnuje nejen dětem, ale také intenzivněji

pracuje s dospívajícími a dospělými jedinci z řad dlouhodobě nezaměstnaných. O dva roky později založila s podporou Úřadu práce v Bruntále Zelenou dílnu – chráněnou dílnu pro osoby se zdravotním postižením, ve které se provádí ekologická recyklace odpadního elektrického a elektronického zařízení. Pracují zde lidé s dalšími sociálními znevýhodněními. Pracoviště dílny má výrazně integrační charakter. V roce 2009 byla chráněná dílna vyčleněna ze struktury společnosti a vytvořila samostatnou společnost s ručením omezeným, která je sociálním podnikem. [54]

Zejména z důvodu potřeby pro společnost i jednotlivce se činnost společnosti v posledních letech zaměřila na rovnost životních podmínek a příležitostí pro všechny skupiny obyvatelstva bez rozdílů. Prováděním činností sociálně podnikatelského charakteru tvoří společnost vlastní finanční prostředky, které představují významnou část v celkovém financování hlavních a vedlejších činností společnosti, ve spolufinancování rozpočtů projektů, zejména projektů pro hlavní činnosti společnosti – sociální práci, poskytování sociálních služeb, zlepšení podmínek zaměstnatelnosti sociálně vyloučených osob, vytváření pracovních míst a vyhledávání vhodných pracovních příležitostí pro sociálně a zdravotně znevýhodněné osoby. [54]

Většina projektů, na kterých se společnost podílí, jsou dlouhodobé. V roce 2017 se jedná o projekty: Šance pro všechny; Pracovní příležitosti v Bruntále II; Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Vrbenská; a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v západní lokalitě města Bruntál. Pro tuto práci je nejdůležitější projekt Šance pro všechny, který je zaměřený na sociální začleňování dlouhodobě nezaměstnaných osob prostřednictvím kvalitního pracovního poradenství, absolvování motivačního a komunikačního kurzu a tréninkové práce u zaměstnavatelů. Projektu se zúčastní celkem 480 osob z cílové skupiny dlouhodobě nezaměstnaných s kumulací dalších sociálních znevýhodnění. Na projekt je poskytována finanční podpora Evropské unie, Evropských strukturálních a investičních fondů, z Operačního programu Zaměstnanost. [75]

Ředitelka společnosti Bc. Jana Juřenová, MSc. O sociálním podnikání uvedla: „*At' už se rozhodnete pro práci s jakoukoliv znevýhodněnou skupinou lidí, pokud váš podnikatelský plán nebude mít reálný ekonomický základ, je to cele zbytečné. Z mého pohledu nemá smysl začínat podnikat jenom proto, že teď je k dispozici nějaká výzva, která mě podpoří na 2 roky, a já to pak cele zabalím, protože ten nápad sám o sobě nebude životaschopný. To je*

pak celé špatně. Ideální je najít si svůj vlastní trh, na něm produkt nabízet, mít dobře propočítanou cenu, definovanou cílovou skupinu zákazníků a hlavně být připraven na změnu. Důležité je také neusnout na vavřínech. Na jednu stranu je dobré nachystat si svůj plán s tím, že chcete fungovat třeba alespoň 5 let, na druhou stranu by podnikatel neměl být naivní a myslet si, že jeho podnik tu bude i za 100 let. I když i tady mohou být a jsou výjimky... “ [34]

Přestože neziskové organizace pomáhají s integrací vězňů do společnosti, ať již během výkonu trestu, nebo po propuštění z věznic, v Libereckém kraji se nepočítá s jejich využitím při mimořádných událostech. Nejsou pro tuto činnost vytvořeny zákonné ani jiné podmínky.

7 ZÁVĚR

V teoretické části jsem popsal současný stav problematiky, zejména legislativní rámec vězeňské a probační služby, integrovaného záchranného systému, postavení státních a nestátních neziskových organizací při řešení mimořádných událostí. Popsal jsem fungování několika nevládních neziskových organizací, zaměřených na reintegraci osob během a po výkonu trestu.

Výsledným zjištěním je, že právní řád České republiky nepočítá se zapojením osob ve výkonu trestu při řešení mimořádných událostí, a z tohoto důvodu se k této činnosti ani nevytvářejí podmínky.

V praktické části jsem provedl kvalitativní výzkum v nestátních neziskových organizacích. Formou řízených rozhovorů jsem zjišťoval informace o dosavadních výsledcích práce, o organizační struktuře a možnostech zapojení osob ve výkonu trestu do řešení mimořádných událostí, které jsem ihned zaznamenával do dotazníku. K tomuto jsem využil SWOT analýzu, metodu, jejíž pomocí je možno identifikovat silné (*Strengths*) a slabé (*Weaknesses*) stránky, příležitosti (*Opportunities*) a hrozby (*Threats*), spojené s určitým tématem či projektem. Pomocí této metody lze komplexně vyhodnotit předmětnou oblast, nalézt problémy nebo nové možnosti růstu. [30]

Výzkum jsem zaměřil s ohledem na téma svojí práce. Dotazník obsahuje celkem 20 otázek. Odpovědi jsem získal od 15 organizací z různých krajů České republiky.⁷ Názory na využití vězňů při mimořádných událostech lze shrnout následovně:

- Z dotazovaných jich devět vidí pozitivně možnost zapojení osob ve výkonu trestu odnětí svobody při řešení mimořádných událostí, šest se k tomu staví negativně.
- Podle devíti ještě nejsou nastaveny možnosti spolupráce mezi sociálním podnikem a státní organizací při řešení mimořádných událostí za pomoci osob ve výkonu trestu, šest si myslí, že již tato možnost existuje.

Avšak žádná nestátní nezisková organizace přímo nepředpokládá zapojení osob ve výkonu trestu při řešení mimořádných událostí, jako jedné z možností pro následné

---

⁷ Dotazníky, včetně celkového souhrnu, jsou součástí příloh.

začlenění vězňů do společnosti a obnovení jejich pracovních návyků, ani k této činnosti nevytváří podmínky. Celkově příprava na první dny po propuštění z věznice je Achillovou patou českého vězeňství.

V Libereckém kraji se nepočítá s využitím osob ve výkonu trestu při řešení mimořádných událostech. Nejsou pro tuto činnost vytvořeny zákonné ani jiné podmínky. Vyplývá to ze skutečnosti, že státní, krajské a obecní orgány mohou konat pouze tak, jak jim ukládá zákon a nemohou tedy v této otázce jednat s nestátními neziskovými organizacemi, ani jinými fyzickými a právníckými osobami.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CPPP	Centrum podpory podnikání Praha
Čl.	Článek (zákona či jiné normy)
EU	Evropská unie,
IZS	Integrovaný záchranný systém
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
PMS	Probační a mediační služba České republiky
VSCR	Vězeňská služba České republiky
O. P. S.	Obecně prospěšná společnost
AČR	Armáda České republiky
NATO	Armáda České republiky
ČR	Severoatlantická aliance
BRS	Bezpečnostní rada státu
VTOS	Výkon trestu odnětí svobody
CEP	Conférence Permanente Européenne de la Probation
NNO	Nestátní nezisková organizace
DTI	Dánský technologický institut

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Právní předpisy

- [1] 2/1969 Sb. Zákon České národní rady ze dne 8. ledna 1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky
- [2] 83/1990 Sb. Zákon ze dne 27. března 1990 o sdružování občanů
- [3] 555/1992 Sb. Zákon České národní rady ze dne 17. listopadu 1992 o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky
- [4] 1/1993 Sb. Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992
- [5] 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- [6] 248/1995 Sb. Zákon ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů
- [7] 18/1997 Sb. Zákon ze dne 24. ledna 1997 o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření a o změně a doplnění některých zákonů
- [8] 110/1998 Sb. Ústavní zákon ze dne 22. dubna 1998 o bezpečnosti České republiky
- [9] 169/1999 Sb. Zákon ze dne 30. června 1999 o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů
- [10] 219/1999 Sb. Zákon ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky
- [11] 239/2000 Sb. Zákon ze dne 28. června 2000 o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- [12] 240/2000 Sb. Zákon ze dne 28. června 2000 o krizovém řízení a o změně některých zákonů
- [13] 257/2000 Sb. Zákon ze dne 14. července 2000 o Probační a mediační službě a o změně některých souvisejících zákonů
- [14] 462/2000 Sb. Nařízení vlády ze dne 22. listopadu 2000 k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů
- [15] 328/2001 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému
- [16] 3/2002 Sb. Zákon ze dne 27. listopadu 2001 o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů
- [17] 198/2002 Sb. Zákon ze dne 24. dubna 2002 o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů

- [18] 380/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra ze dne 9. srpna 2002 k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva
- [19] 182/2006 Sb. Zákon ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení
- [20] 262/2006 Sb. Zákon ze dne 21. dubna 2006 zákoník práce
- [21] 89/2012 Sb. Zákon ze dne 3. února 2012 občanský zákoník
- [22] 90/2012 Sb. Zákon ze dne 25. ledna 2012 o obchodních společnostech a družstvech
- [23] 320/2015 Sb. Zákon ze dne 11. listopadu 2015 o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů
- [24] Statut Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Schválené usnesením vlády ze dne 29. srpna 2012 č. 630, ve znění usnesení vlády ze dne 5. května 2014 č. 332, ve znění usnesení vlády ze dne 18. ledna 2016 č. 32
- [25] Statut Ústředního krizového štábu. Příloha k usnesení vlády ze dne 24. listopadu 2008 č. 1500
- [26] Usnesení vlády České republiky ze dne 9. července 2014 č. 544 o Statutu Bezpečnostní rady státu a o statutech stálých pracovních výborů Bezpečnostní rady státu ve znění usnesení vlády ze dne 1. října 2014 č. 793 (včetně příloh – statut)

Knihy

- [27] ČERNÍKOVÁ, Vratislava, SEDLÁČEK, Vojtěch. *Základy penologie pro policisty*. Praha: Vydavatelství Policejní akademie České republiky, 2002. ISBN 80-7251-104
- [28] DOSTÁL, Jakub, SOUKOPOVÁ, Jana, ed. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při řešení následků povodní v ČR: sborník z workshopu a semináře Protipovodňového vzdělávacího a výzkumného centra*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-6713-4.
- [29] DUŠEK, Jiří, PÁNA, Lubomír a SVATOŠ, Roman. *Udržitelný rozvoj a funkce moderního evropského státu*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. ISBN 978-80-87472-20-0.
- [30] KAVAN, Štěpán, DOSTÁL, Jakub. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při mimořádných událostech: v podmínkách Jihočeského kraje*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. ISBN 978-80-87472-41-5.
- [31] MAŘÁDEK, Vladimír. *Vězeňství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Pedagogická fakulta, 2005. ISBN 80-7368-002-5.

- [32] SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-36-5.
- [33] ŠENOVSKÝ, Michail, ADAMEC, Vilém a HANUŠKA, Zdeněk. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-007-4.

Studie

- [34] BEDNÁRIKOVÁ, Daniela. *Příklady dobré praxe, aneb, Sociální podnikání v České republice i zahraničí*. Praha: P3 – People, Planet, Profit, 2012. ISBN 978-80-260-4043
- [35] BIEDERMANOVÁ, Eva a Michal PETRAS. *Možnosti a problémy resocializace vězňů, účinnost programů zacházení*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-115-8.
- [36] *Custodial and Non-Custodial Measures: Social reintegration*, New York – United Nations, 2006
- [37] FRIC, Pavol a Tereza POSPÍŠILOVÁ. *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století*. Praha: Agnes, 2010. ISBN 978-80-903696-8-9.
- [38] HARPER, Gemma a Chloe CHITTY. *Dopad nápravných opatření na recidivu pachatelů: analýza toho "co funguje"*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2009. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-080-9.
- [39] *Integrovaný záchranný systém a řešení krizových situací*. Praha: České vysoké učení technické, 2012
- [40] *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030*. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2013
- [41] *Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2005
- [42] *Koncept sociálního podniku Terapoint, s.r.o.* Mimoň: Terapoint, s.r.o., 2016
- [43] Stará, Marie, *Aktuální problémy českého vězeňství*. Brno, 2006. Diplomová práce. MU v Brně, Právnická fakulta

- [44] Šauerová, Veronika – Slavíková, Helena, *Manuál reintegračního programu*. Praha: Probační a mediační služba ČR, 2016
- [45] Vyskočil, Marek, *Sociální podnikání: Podklad pro koncepci politiky vlády vůči NNO do roku 2020*. Brno: Ekonomicko-správní fakulta MU, 2014

Periodika

- [46] Kýr, Aleš, Věznění a vězeňství, *Historická penologie*, 2006/1, s. 1–4

Internet

- [47] *Amt für Justizvollzug* [online], Amt für Justizvollzug [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.justizvollzug.zh.ch/internet/justiz_inneres/juv/de/home.html
- [48] *Centrum podpory podnikání Praha* [online], CPPP [vid. 16. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.cppp.cz/projekty>
- [49] *Cíle činnosti PMS* [online], Probační a mediační služba [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile>
- [50] *Co jsou nadace* [online], III. patro [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.tretipatro.cz/index.php?cmd=page&id=34>
- [51] *Confederation of European Probation* [online], CEP [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.cep-probation.org>
- [52] *Dobrovolnická činnost* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/dobrovolnicka-cinnost.html>
- [53] Elger, Martin, *Přízpůsobení nadací a nadačních fondů novému Občanskému zákoníku* [online], Advokátní kancelář ELGER [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.elger.cz/nase-reseni/97srovnavaci-tabulka-nadace-&-nadacni-fondy.pdf>
- [54] *Historie* [online], LIGA [vid. 2. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ligabruntal.cz/main.php?sub=5>
- [55] *Kdo je kdo – orgány odpovědné v ČR za vnitřní bezpečnosti* [online], Ministerstvo vnitra České republiky, [vid. 2. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/mvcren/article/kdo-je-kdo-organy-odpovedne-v-cr-za-vnitri-bezpecnosti.aspx>
- [56] *Kdo jsme* [online], RUBIKON centrum [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.rubikoncentrum.cz/kdo-jsme.php>

- [57] *Koncepce ochrany obyvatelstva* [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/205-koncepce-ochrany-obyvatelstva.html>
- [58] *Krizové a havarijní plánování* [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/85-krizove-a-havarijni-planovani.html>
- [59] *Krizový plán kraje* [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/86-krizovy-plan-kraje.html>
- [60] *Legislativa Integrovaného záchranného systému (IZS) a složky IZS*, Jihočeská univerzita [vid. 4. 4. 2017]. Dostupné z: https://www.zsf.jcu.cz/cs/katedra/katedra-radiologie-toxikologie-a-ochrany-obyvatelstva/informace-katedry/informace-pro-studenty/ucebni_texty/ochrana-obyvatelstva-se-zamerenim-na-cbrne-aplikovana-radiobiologie-a-toxikologie-krizova-radiobiologie-a-toxikologie/struktura-a-legislativa-izs-koordinace-a-navaznost-cinnosti-slozek-izs-mu-a-ks/1-legislativa-izs-a-slozky-izs.doc/view
- [61] *Mezinárodní projekty* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/mezinarodni-projekty.html>
- [62] *Nadace* [online], Fórum dárců [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.donorsforum.cz/nadace-a-fondy/nadace.html>
- [63] *Nadační fondy* [online], Fórum dárců [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.donorsforum.cz/nadace-a-fondy/nadacni-fondy.html>
- [64] *Neziskové organizace* [online], Nadace neziskovky.cz [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/clanky/511/fakta>
- a) *O nás* [online], CPPP [vid. 16. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.cppp.cz/o-nas>
- b) *O nás* [online], Liga vězňů [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.ligaveznu.cz>
- c) *O nás* [online], Terapoint [vid. 18. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.terapoint.eu/index.html>
- d) *O nás* [online], Za branou [vid. 18. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.zabranou.cz/o-nas>
- e) *O nás stručně a výsledky za rok 2014* [online], RUBIKON centrum [vid. 16. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.rubikoncentrum.cz/download/RC_o_nas_a_vysledky_2014.pdf
- [65] *Obecně prospěšné práce* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/obecne-prospesne-prace.html>

- [66] *PANEL humanitárních organizací Libereckého kraje* [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/345-panel-libereckeho-kraje.html>
- [67] *Panel LK – kontakty* [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/soubory/1073cz.pdf>
- [68] *Pilotní projekt Probační dům* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/pilotni-projekt-probacni-dum.html>
- [69] *Pomoc osobám ve výkonu trestu odnětí svobody a po jejich propuštění* [online], Za branou [vid. 18. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.zabranou.cz/vtos>
- [70] *Poslání a cíle* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/poslani-a-cile.html>
- [71] *Poslání a cíle Probační a mediační služby* [online], Probační a mediační služba [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.pmscr.cz/poslani-a-cile>
- [72] *Projekt OP-LZZ* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/projekt-op-lzz.html>
- [73] *Projekt OPZ* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/projekt-opz.html>
- [74] *Projekt s podporou MSK* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/projekt-s-podporou-msk.html>
- [75] *Projekty 2017* [online], LIGA [vid. 2. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.ligabruntal.cz/main.php?sub=178>
- [76] *Projekty s podporou Ostravy* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/projekty-s-podporou-ostravy.html>
- [77] *Resettlement & Reintegration* [online], Irish Prison Service [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.irishprisons.ie/index.php/prisoner-services/reintegration>
- [78] *Služby* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/sluzby.html>
- [79] *Sociální podnikání* [online], Pointex plus, s. r. o. [vid. 23. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.pointexplus.cz/soc_podnikani.html
- [80] Sojková, Kristýna, *Nadační fond podle nového Občanského zákoníku* [online], epravo [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nadacni-fond-podle-noveho-obcanskeho-zakoniku-94584.html>
- [81] *Spolupracující organizace* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz/spolupracujici-organizace.html>

- [82] *Strategie PMS v oblasti snížení recidivy pachatelů vykonávající alternativní trest pod dohledem PMS*, [online], Probační a mediační služba [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: https://www.pmscr.cz/download/Strategie_PMS_v_oblasti_snizeni_recidivy_pachatelu_vykonavajici_alternativni_trest_pod_dohledem_PMS2.pdf
- [83] *Svépomocná skupina* [online], Za branou [vid. 18. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.zabranou.cz/skupina>
- [84] *Výroční zpráva 2015* [online], CPPP centrum [vid. 16. 3. 2017]. Dostupné z: http://cPPP.cz/stazeni/vyrocka_2015.pdf
- [85] *Výroční zpráva 2015* [online], RUBIKON centrum [vid. 15. 3. 2017]. Dostupné z: http://www.rubikoncentrum.cz/download/vyrocní_zprava_2015-pdf.pdf
- [86] *Výroční zpráva Občanského sdružení Za branou, z.s. 2015* [online], Za branou [vid. 18. 3. 2017]. Dostupné z: <http://files.zabra.webnode.cz/200000719-2fd3431c76/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1va%20Za%20branou%20za%20rok%202015.doc>
- [87] *Vznik Nové šance* [online], Nová šance [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.koblov.cz>
- [88] *Zacházení s vězňými osobami* [online], Vězeňská služba České republiky [vid. 9. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/zachazeni-s-veznenymi-osobami-6125>
- [89] *Zajímavosti* [online], Liga vězňů [vid. 17. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.ligaveznu.cz/sekce/ligaveznu/AF-S9.html>
- [90] *Zaměstnávání a vzdělávání odsouzených* [online], Vězeňská služba České republiky [vid. 9. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/zamestnavani-a-vzdelavani-odsouzenych-6126>
- [91] *Zpráva o činnosti Probační a mediační služby za rok 2016* [online], Probační a mediační služba [vid. 10. 3. 2017]. Dostupné z: https://www.pmscr.cz/download/Zprava_o_cinnosti_a_hospodareni_2016_a.pdf

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Ukázka výsledku z výzkumu - zjištění rozložení provozoven po ČR.

Obrázek 2 Ukázka výsledku z výzkumu - hodnocení nápadů soc. podniků.

Obrázek 3 Ukázka výsledku z výzkumu - zaměření na typy cílové skupiny.

Obrázek 4 Ukázka výsledku z výzkumu – zaměstnávání znevýhodněných osob ve firmách.

Obrázek 5 Ukázka výsledku z výzkumu – délka prac. poměru trestané osoby.

Obrázek 6 Ukázka výsledku z výzkumu – možné činnosti pro CS při MU.

Obrázek 7 Ukázka výsledku z výzkumu – zapojení společností do řešení MU.

Obrázek 8 Nestátní neziskové organizace působící na území Libereckého kraje při mimořádné události a vyhlášeném krizovém stavu.

11 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Kvalitativní výzkum v sociálních podnicích – dotazník.

Příloha 2 Kvalitativní výzkum v sociálních podnicích – výsledky.

Příloha 1 Kvalitativní výzkum v sociálních podnicích – dotazník.

1. Pohlaví?

Muž

Žena

2. Dosažené vzdělání?

ZŠ

SOU

SŠ

VOŠ, VŠ

3. V jakém kraji provozujete svoji činnost?

Středočeský kraj

Hlavní město Praha

Jihočeský kraj

Plzeňský kraj

Karlovarský kraj

Ústecký kraj

Liberecký kraj

Královéhradecký kraj

Pardubický kraj

Kraj Vysočina

Jihomoravský kraj

Olomoucký kraj

Moravskoslezský kraj

Zlínský kraj

4. Jaké právní formy nabývá Vaše společnost?

Společnost s ručením omezeným

Akciová společnost

Obecně prospěšná společnost

Družstvo

Veřejná obchodní společnost

Komanditní společnost

Nadace

Nezisková organizace

Jiné:

5. Jak hodnotíte nápad vzniku sociálních podniků, které se starají o znevýhodněné osoby a nabízejí jim tzv. „Druhou šanci“.

Výborný nápad

Dobrý nápad

Neutrálně

Nevidím v tom přínos

Není důvod jim pomáhat.

6. Na jakou skupinu se Vaše organizace soustřeďuje?

Nezaměstnáváme osoby z minoritních či ohrožených skupin

Osoby se zdravotním handicapem

Osoby po výkonu trestu

Osoby bez přístřeší

Osoby pečující o osobu blízkou

Dlouhodobě nezaměstnaní (více než jeden rok)

Osoby se zkušeností se závislostí na návykových látkách

Mládež a mladí dospělí

Oběti domácího násilí

Osoby komerčně zneužívané

Příslušníky národnostních menšin

7. Spolupracujete s jinými organizacemi?

PMS ČR

Vězeňská služba ČR

Ministerstva

Kraje – sociální kurátoři

Další neziskové organizace

Úřad práce ČR

Sociální podnik

8. Kolik Vaše společnost zaměstnává znevýhodněných zaměstnanců?

9. Kolik je Vaše společnost schopná zaměstnat celkem znevýhodněných osob?

10. Jak hodnotíte spolupráci se státními subjekty při zaměstnávání osob z věznic? Označte jako ve škole 1 nejlepší 5 nejhorší.

11. Jaká je průměrná délka pracovního poměru trestané osoby?

Jeden měsíc

Méně, než dva měsíce

Tři měsíce

Více jak tři měsíce

Šest měsíců

Více jak šest měsíců

12. Jaké činnosti se Vaše společnost věnuje?

Potravinářství

Zahradnictví

Stavebnictví

Textilní, oděvní a obuvnický průmysl

Doprava

Úklidové služby

Automobilový průmysl

Chemický, farmaceutický, gumárenský a plastový průmysl

Peněžnictví a pojišťovnictví

Jiné:

13. Vidíte možnost zapojení osob ve VTOS při řešení mimořádných událostí?

Ano

Ne

14. Jsou již nastaveny možnosti mezi soc. podnikem a státní organizací při řešení mimořádných událostí za pomoci osob ve výkonu trestu?

Ano

Ne

15. Jaké činnosti by mohli vězni při řešení mimořádných událostí vykonávat?

16. Je systém zapojování osob ve výkonu trestu do řešení mimořádných událostí nastaven v tuto chvíli:

Velice kvalitně

Dobře

Určitě je co zlepšovat

Nedostatečně

Tento systém není nastaven zatím vůbec

17. Dostává se sociálním podnikům daňové zvýhodnění ze strany státu za zaměstnávání znevýhodněných osob?

Ano

Ne

Mají možnost čerpat příspěvky od ÚP

Mají možnost čerpat příspěvky od EU

18. Byla Vaše společnost již někdy zapojena do řešení MU (IZS)

Ano (pokud ano platí pro Vás otázka č. 19.)

Ne

19. Pokud byla Vaše společnost někdy zapojena do řešení MU (IZS) do jaké?

20. Kde vidíte prostor na zlepšení fungování systému pomoci znevýhodněných osob?

Příloha 2 Kvalitativní výzkum v sociálních podnicích – výsledky.

1. Pohlaví?

Muž	6
Žena	9

2. Dosažené vzdělání?

SOU	1
SŠ	6
VOŠ, VŠ	8

3. V jakém kraji provozujete svoji činnost?

Středočeský kraj	6
Hlavní město Praha	4
Ústecký kraj	1
Liberecký kraj	3
Kraj Vysočina	1

4. Jaké právní formy nabývá Vaše společnost?

Společnost s ručením omezeným	5
Akciová společnost	2
Obecně prospěšná společnost	3
Družstvo	1
Nezisková organizace	4

5. Jak hodnotíte nápad vzniku sociálních podniků, které se starají o znevýhodněné osoby a nabízejí jim tzv. „Druhou šanci“.

Výborný nápad	5
Dobrý nápad	8
Neutrálně	2

6. Na jakou skupinu se Vaše organizace soustředuje?

Osoby se zdravotním handicapem	1
Osoby po výkonu trestu	5

Osoby bez přístřeší	1
Osoby pečující o osobu blízkou	1
Dlouhodobě nezaměstnaní (více než jeden rok)	1
Mládež a mladí dospělí	3
Příslušníky národnostních menšin	3

7. Spolupracujete s jinými organizacemi?

PMS ČR	2
Vězeňská služba ČR	4
Ministerstva	4
Kraje – sociální kurátoři	4
Další neziskové organizace	1
Úřad práce ČR	6
Sociální podnik	1

8. Kolik Vaše společnost zaměstnává znevýhodněných zaměstnanců?

0	3
2	5
4	1
6	1
7	3
12	1
15	1

9. Kolik je Vaše společnost schopná zaměstnat celkem znevýhodněných osob?

0	3
1	2
2	1
3	1
4	1
5	1
6	1

15	2
16	1
20	2

10. Jak hodnotíte spolupráci se státními subjekty při zaměstnávání osob z věznic? Oznamkujte jako ve škole 1 nejlepší 5 nejhorší.

1	2
2	6
3	5
4	1
5	1

11. Jaká je průměrná délka pracovního poměru trestané osoby?

Jeden měsíc	1
Méně, než dva měsíce	2
Tři měsíce	5
Více jak tři měsíce	3
Šest měsíců	2
Více jak šest měsíců	2

12. Jaké činnosti se Vaše společnost věnuje?

Potravinářství	1
Zahradnictví	2
Stavebnictví	3
Doprava	1
Úklidové služby	4
Chemický, farmaceutický, gumárenský a plastový průmysl	1
Sociální oblast	2
Administrativa	1
Výroba papírových krabic	1
Nábytkářství	1

13. Vidíte možnost zapojení osob ve VTOS při řešení mimořádných událostí?

Ano	9
Ne	6

14. Jsou již nastaveny možnosti mezi soc. podnikem a státní organizací při řešení mimořádných událostí za pomoci osob ve výkonu trestu?

Ano	6
Ne	9

15. Jaké činnosti by mohli vězni při řešení mimořádných událostí vykonávat?

žádnou	1
likvidační práce	2
výpomoc	1
úklid, revitalizace, odklizení sutin	2
opravy poškozených objektů	1
údržba zeleně, úprava parku atd.	1
oprava poškozeného majetku	1
odklízecí práce	2
informovanost občanů	1
stavění hrází, úklid po povodních	1
úklid	1

16. Je systém zapojování osob ve výkonu trestu do řešení mimořádných událostí nastaven v tuto chvíli:

Velice kvalitně	
Dobře	1
Určitě je co zlepšovat	9
Nedostatečně	2
Tento systém není nastaven zatím vůbec	3

17. Dostává se sociálním podnikům daňové zvýhodnění ze strany státu za zaměstnávání znevýhodněných osob?

Ano	5
Ne	4
Mají možnost čerpat příspěvky od ÚP	3
Mají možnost čerpat příspěvky od EU	3

18. Byla Vaše společnost již někdy zapojena do řešení MU (IZS)

Ano (pokud ano platí pro Vás otázka č. 19.)	
Ne	15

19. Pokud byla Vaše společnost někdy zapojena do řešení MU (IZS) do jaké?

Žádná oslovená organizace nebyla zapojena do řešení MU

20. Kde vidíte prostor na zlepšení fungování systému pomoci znevýhodněných osob?

V celkové koncepci řešení.

Propojenost státu s NNO (tato odpověď se objevila dvakrát)

Kvalitnější podpora ze strany státu a propojení všech organizací co řeší danou problematiku

Více zařízení, lépe kvalifikovaný personál

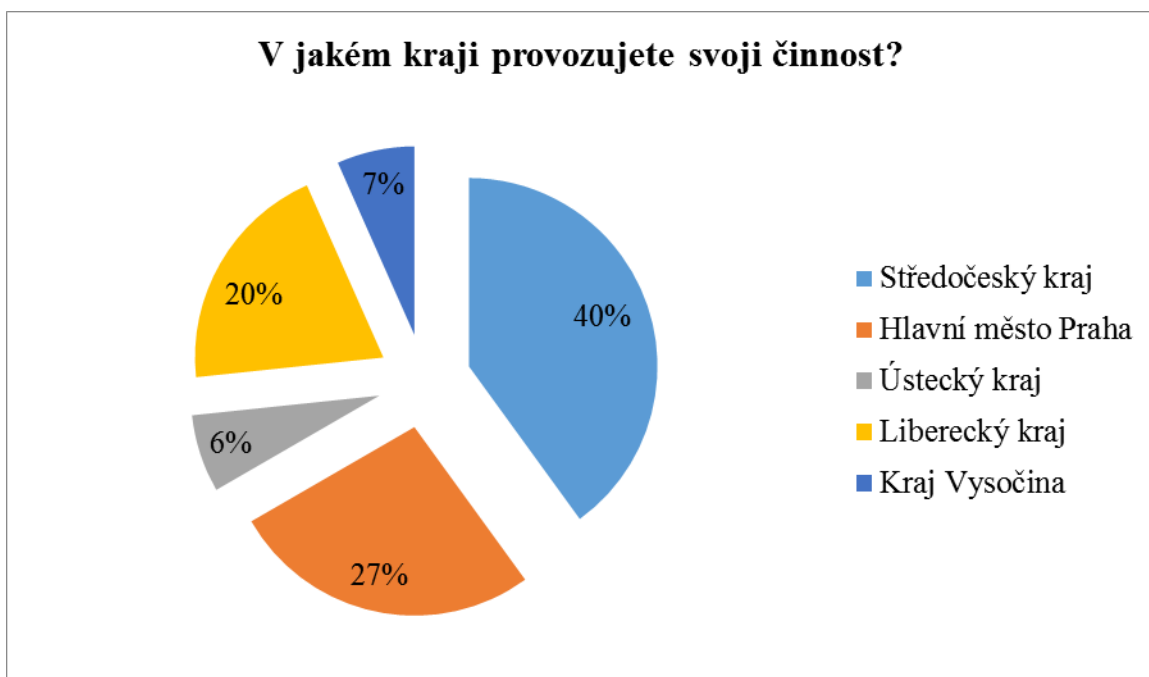
Více financí a tím více personálu, větší množství zakázek pro soc. podniky

Nevidím žádný

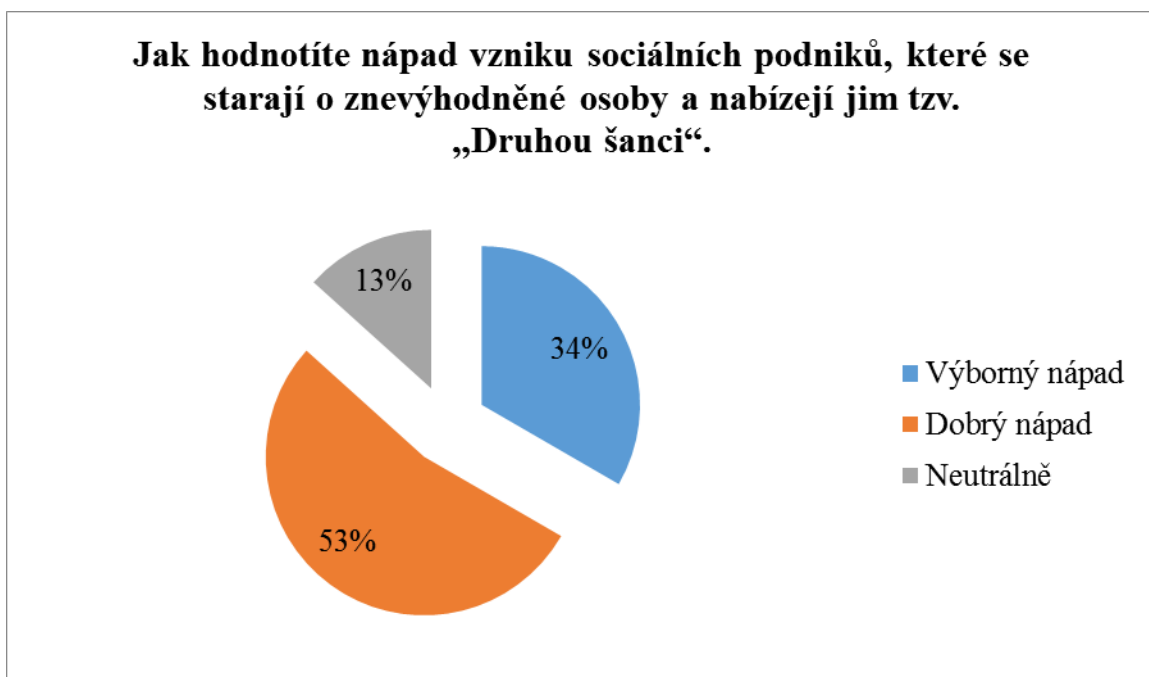
Větší zapojení státních subjektů. Je zapotřebí edukovat společnost o výhodách zaměstnávání osob ve VTOS, na což mají sociální podniky velmi omezené možnosti.

Podpora v zákoně a lepší spolupráce s NNO

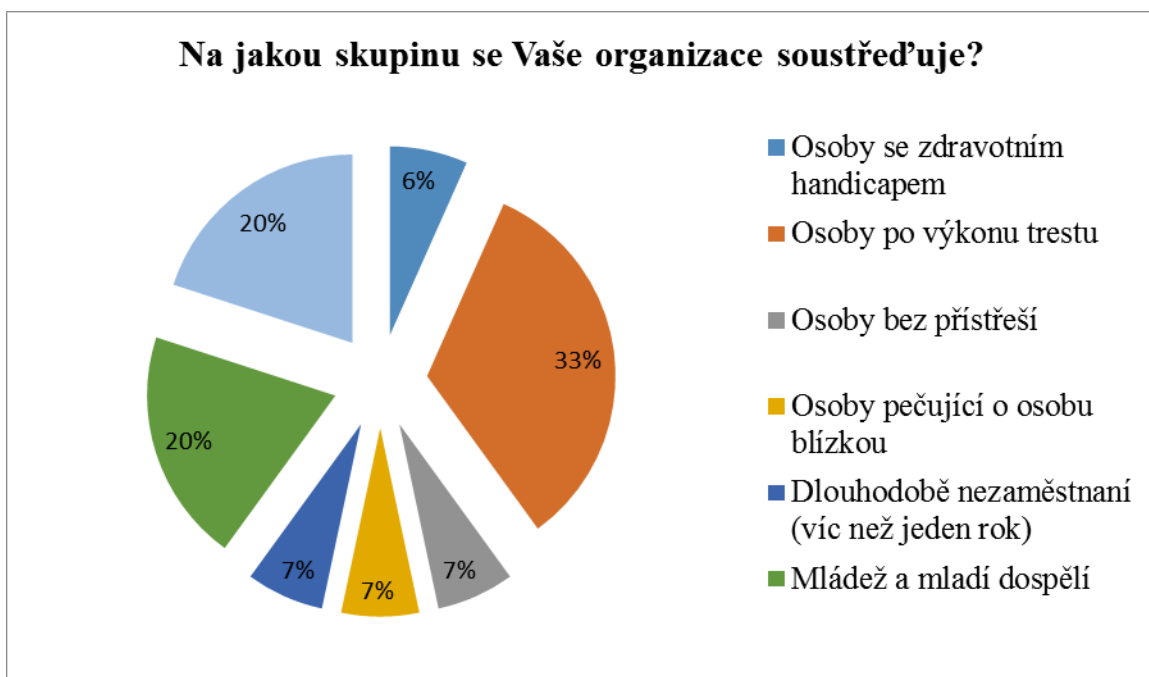
Větší podpora státu podnikům zaměstnávající znevýhodněné, zvýšení ochrany těchto podniků před možnými negativními dopady

Obrázek 1 Ukázka výsledku z výzkumu – zjištění rozložení provozoven po ČR

Obrázek 2 Ukázka výsledku z výzkumu – hodnocení nápadu soc. podniků.

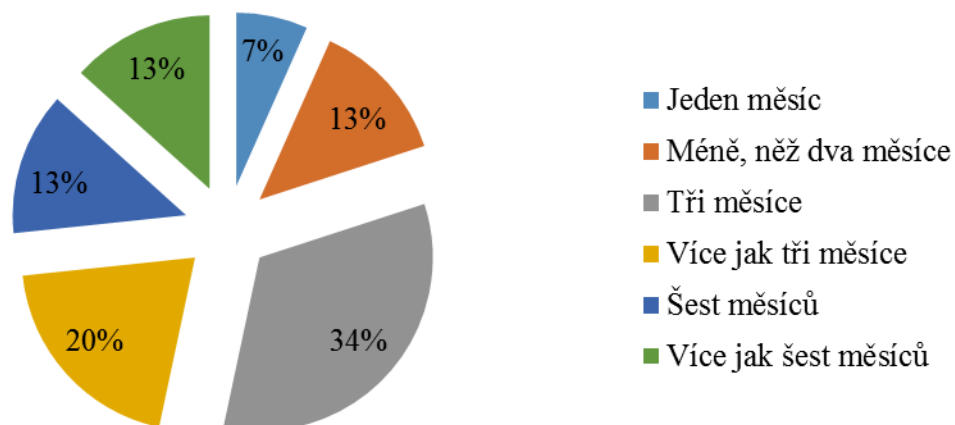

Obrázek 3 Ukázka výsledku z výzkumu – zaměření na typy cílové skupiny.

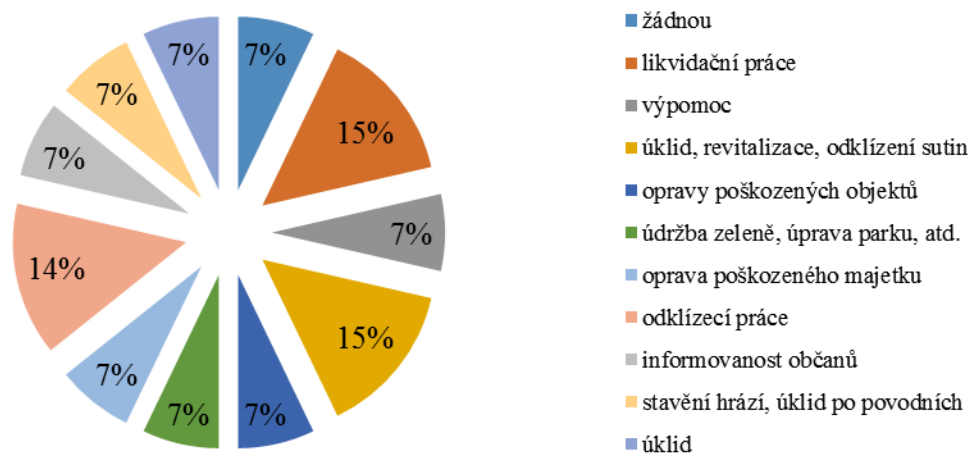
Obrázek 4 Ukázka výsledku z výzkumu – zaměstnávání znevýhodněných osob ve firmách.

Jaká je průměrná délka pracovního poměru trestané osoby?

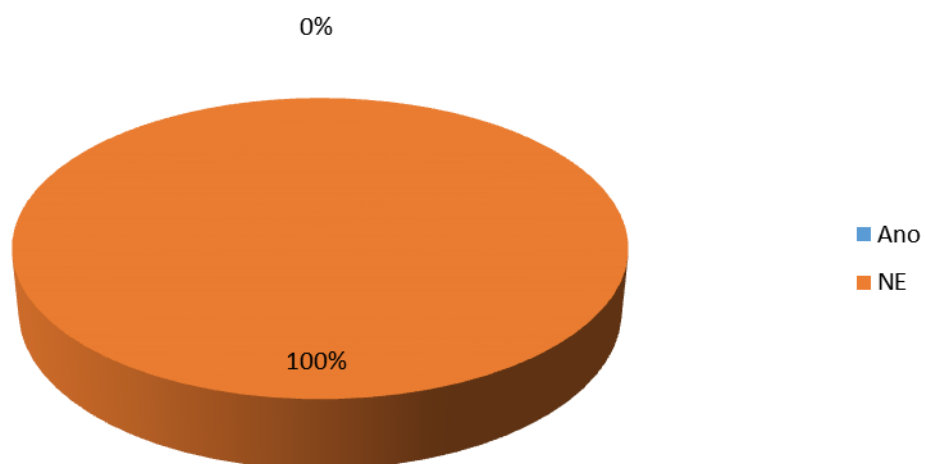
Obrázek 5 Ukázka výsledku z výzkumu – délka prac. poměru trestané osoby.

Jaké činnosti by mohli vězni při řešení mimořádných událostí vykonávat?

Obrázek 6 Ukázka výsledku z výzkumu – možné činnosti pro CS při MU.

**Byla Vaše společnost již někdy zapojena do řešení MU
(IZS)**

Obrázek 7 Ukázka výsledku z výzkumu – zapojení společností do řešení MU.

Nestátní neziskové organizace působící na území Libereckého kraje při MU a vyhlášeném KS			
organizace	kontaktní osoba	kontakt (telefon, email, ...)	místo působení
OS ČČK Liberec Palachova 504/7 460 01 Liberec1	Karel Studený	725 077 017	Liberecký kraj
	<i>ředitel úřadu OS ČČK</i>	karel.studený@cck-liberec.cz	
	Anna Stahoňová	725 077 016	
	<i>referent úřadu</i>	anna.stahonova@cck-liberec.cz liberec@cervenykriz.eu	
OS ČČK Jablonec n.N. E. Floriánové 8 466 01 Jablonec n. N.	Kateřina Havlová	732 542 934	Liberecký kraj
	<i>ředitelka úřadu OS ČČK</i>	reditelka@cck-jablonec.cz	
	Petr Němec	604 742 254	
	<i>velitel Z a Ps sekce HJ</i>	petnem@centrum.cz	
OS ČČK Semily Jablonec n. Jizerou 291 512 43 Jablonec n. J.	Zdeňka Javůrková	605 711 938	Liberecký kraj
	<i>ředitelka úřadu OS ČČK</i>	semily@cervenykriz.eu	
OS ČČK Česká Lípa	Zdeňka Bartášková	606 256 847	Českolipsko
	<i>ředitelka úřadu OS ČČK</i>	bartaskova.zdenka@seznam.cz	
	Dana Morávková	603 706 058	
	<i>velitelka HJ</i>	moravkovadanka@seznam.cz	
ADRA, o.s. Klíkatá 1238/90C 158 00 Praha	Josef Koláček	602 206 848, 577222005	Celorepubliková působnost
	<i>kontaktní osoba pro ČR</i>	josef.kolacek@adra.cz	
ELVA HELP o.s. Palachova 504/7 460 01 Liberec I	Bc. Andrea Tvrdá	607 725 304	Liberecký kraj
	<i>Krizový intervent</i>	andreabaja@seznam.cz	
	p. Miloš Hájek	737 723 639	
	<i>Krizový intervent</i>	andreabaja@seznam.cz	
Maltéžská pomoc o.p.s. Dubická 2189 areál Farní charity	Bc. Hana Denizová	732 789 001	Českolipsko
	<i>koordinátorka dobrovolníků</i>	dobrovolnici1@seznam.cz	
DIAKONIE ČCE - Středisko humanitární a rozvojové pomoci Belgická 374/22 120 00 Praha 2	Eva Šámalová	730182572, 242/487 826 (rezervní linka) povodne@diakonie.cz	Celorepubliková působnost
	<i>koordinátorka hum. pomoci</i>	bucharova.hrp@diakonie.cz	
Diecézní charita Litoměřice Dómské náměstí 10 412 01 Litoměřice	Roman Striženec	603 943 233	Liberecký kraj prostřednictvím územních středisek charity
	<i>Diecézní koordinátor při MU</i>	migrace@dchltm.cz	
	Adéla Trochtová	734 435 168	
	<i>Zástupkyně diecézního koordinátora při MU</i>	dchltm@dchltm.cz	

Obrázek 8. Nestátní neziskové organizace působící na území Libereckého kraje při mimořádné události a vyhlášeném krizovém stavu.

Převzato: Panel LK – kontakty [online], Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje [vid. 10. 4. 2017].

Dostupné z: <http://www.hzslk.cz/soubory/1073cz.pdf>